

QUADERNI LETTERARI

Collana Antologia

Próza - Prosa

**Melinda Tamás-Tarr
Mario De Bartolomeis**

TRADUZIONI

FORDÍTÁSOK

**EDIZIONE O.L.F.A. 2002
FERRARA**

«A költészet a zene legközelebbi rokona, hiszen a szavakon kívül belső ritmussal is bír... A költészet lecsupaszítja szerzőjét, míg a próza éppen az öltözékét, az otthonát jelenti mindannak, amit elbeszél. A költészet védtelen, az érzelmek, az eszmék, a szellem ártatlan gyümölcse...

...A költők nem boldog emberek, mert túl sokat látnak és többet éreznek másoknál, sőt, mások helyett is éreznek.»

(Bruck Edith)

*****

«La poesia è parente stretta della musica, perché oltre le parole contiene un ritmo interiore... La poesia denuda di più il suo autore, invece la prosa è proprio la veste, l'habitat di ciò che si narra. La poesia è indifesa, innocente frutto dei sentimenti, degli ideali, dello spirito...

...La felicità non è dei poeti perché vedono troppo, sentono più degli altri al posto degli altri...»

(Edith Bruck)

ELŐSZÓ

Ez kis vers-, és elbeszélés gyűjtemény az Európai Protestáns Magyar Szabadegyetem által 2002. május 6-11. közötti időszakra megrendezett erdőbényei «Anyanyelvünk - Nyelvében él a nemzet?» témájú Akadémiai Napok konferenciája alkalmából készült.

Ebben az irodalmi füzetben a fordításaikkal együtt összegyűjtött irodalmi alkotások leginkább az «Osservatorio Letterario - Ferrara e l'Altrove» irodalmi- és kulturális periodikum - melyet 1997. októberében Dr. Bonaniné Tamás-Tarr Melinda alapított, s ő az igazgató fő-szerkesztője és kiadója is - legutóbbi három számában, pontosan a «Magyar és Kulturális Galéria» és a «Fordítani-Ferdíteni-Értelmezni-Átadni», rovatokban jelentek meg.

E periodikum az adott szerény, anyagi korlátai keretében azt a nemes, nagy és érdek nélküli irodalmi- és kiadói célt tűzte ki maga elé, hogy egy kis hídként szolgáljon e két - olasz és magyar - irodalom és kultúra között, abban a reményben, hogy kedvezően folytathatja e két nemzet kölcsönös megismerését, amely már a történelem során minden szinten gazdag, évszázados, közös kapcsolatokra tekinthet vissza.

Manapság sajnos lépten-nyomon körül vagyunk véve az ellenségeskedések, a gyűlölet, az erőszak mindennemű válfajával. Úgy tűnik, hogy egyedül az irodalom lehet a népek között egy közös híd, egy közös nyelv a megértés, a megegyezés, a béke felé. Emellett az irodalomnak óriási szerepe lehet elmélmédésünk mélyebbé tételében és kedvezően befolyásolhatja szellemünket a mások megismerésében, az EMBERISMERE-TÜNKBEN és ezzel együtt önismeretünkben, saját lelkünk, bensőnk megismerésében.

Az itt megjelentetett alkotások Bonaniné Tamás-Tarr Melinda és Mario De Bartolomeis fordításai, melyek együttműködésük kölcsönös, aprólékos tanácsadásaik és figyelmes sugalmazásaik eredményei.

Megemlítjük, hogy a műfordítás egyrészt nagy és szakszerű hozzáállást követel a fordítótól nemcsak a teljes szövegmegértés szempontjából, hanem a szavak hangzasharmóniája és szóhangulata tekintetében, de különösképpen a szerző személyiségének titkos rejtekei és érzékenysége vonatkozásában is. Magának a fordítónak egy személyben írónak és költőnek is kell lennie, mivel törekednie kell leküzdeni a nyelv-különbözőségből adódó gátakat - annyira nehezen megoldható akadály,

PREMESSA

Questa piccola raccolta di poesie e racconti è stata appositamente realizzata in occasione della conferenza sul tema «La nostra madrelingua - Vive la nazione nella propria lingua?» indetta dal 6 all'11 maggio 2002 dalla Libera Università Protestante d'Europa nell'ambito delle Giornate Accademiche di Erdőbénye, in Ungheria.

Le opere letterarie ungheresi e le relative traduzioni raccolte in questo quaderno sono state pubblicate, per precisione, nelle rubriche «Galleria Letteraria e Culturale Ungherese» e «Tradurre-Tradire-Intrepretare-Tramandare» degli ultimi fascicoli del periodico di cultura «Osservatorio Letterario - Ferrara e l'Altrove» fondato nell'ottobre 1997 da Melinda Tamás-Tarr Bonani che ne è anche la direttrice e l'editrice.

Tra gli scopi letterari ed editoriali che questo periodico persegue, pur nei limiti imposti dai modesti mezzi materiali di cui dispone, vi è quello nobile, grande e disinteressato di voler essere un piccolo ponte tra le due letterature e culture - l'italiana e l'ungherese - nella speranza di continuare a favorire tra le due nazioni la reciproca conoscenza già ricca di secolari contatti instauratisi a tutti i livelli nel corso della storia.

Il quotidiano dei nostri giorni è purtroppo costellato da inimicizie, odio e violenze d'ogni genere. La letteratura sola sembra essere un comune ponte, un comune linguaggio fra i popoli verso la comprensione, la concordia, la pace. La letteratura ha inoltre il grandioso merito di rendere più profonde le nostre riflessioni e favorevolmente predisporre il nostro spirito alla conoscenza degli altri, dell'UOMO e quindi di noi stessi, della nostra anima, del nostro intimo.

La traduzione delle opere qui riportate, dovuta a Melinda Tamás-Tarr Bonani ed a Mario De Bartolomeis, scaturisce anche da una loro collaborazione fatta di reciproci minuziosi consigli ed attenti suggerimenti.

Va ricordato come una traduzione letteraria richieda da parte di chi la affronta grande impegno nella comprensione totale non solo del testo con la sua armonia fatta di suoni di parole e di atmosfere, ma soprattutto delle più nascoste pieghe della personalità e della sensibilità del suo autore. Il traduttore deve egli stesso essere poeta o

mint amennyire távoliak maguk a nyelvi struktúrák -, vissza kell adnia ezt az egész nyelvi, stilisztikai és érzelmi gazdagságot mindazoknak, akiket a beszéd nyelvi gátjai távoltartanak a kitűnő költők és fenséges írók hangjától és szellemi sugárzásától.

Hacsak a legkisebb mértékben is sikerül a kitűzött célunkhoz közelíteni, már akkor megérte a fáradságot: bizonyos, hogy nem volt hiábavaló.

Ebben a reményben ajánljuk ezt a kis füzetecskét remélve, hogy lapjai forgatásakor kitapinthatóvá válik Önök számára a szerzők érzelmei mellett a fordítók nagy, komoly és teljes odaadása.

Ferrara, 2002. április 15.

*O.L.F.A. KIADÁS
OSSERVATORIO LETTERARIO
*** Ferrara e l'Altrove ****

scrittore poiché deve cercare, superando l'ostacolo rappresentato dalle diversità di lingua - ostacolo tanto più arduo quanto più distanti sono le strutture delle lingue stesse - di restituire tutta questa ricchezza a coloro che le barriere della parola terrebbero lontani dalla voce e dalla luce intellettuale di fulgidi poeti e sublimi scrittori.

Anche se perciò riuscissimo a raggiungere pur in minima parte il nostro scopo ne sarà valsa sicuramente la pena.

Presentando questo quadernetto ci auguriamo quindi che voi possiate cogliere tra sue pagine, oltre al palpito dei sentimenti degli autori, il grande serio impegno profusovi dai traduttori.

Ferrara, 15 aprile 2002

*EDIZIONE O.L.F.A.
OSSERVATORIO LETTERARIO
*** Ferrara e l'Altrove ****

PRÓZA

PROSA

KLASSZIKUSOK

_____
Móra Ferenc
(1879-1934)

SZÉPEN SZÓLÓ MUZSIKA

Hol volt, hol nem volt, volt a világon egyszer egy körte-muzsika, amelyik arról volt nevezetes, hogy csak akkor szólt, ha jó gyerek fújta.

Ezt pedig én onnan tudom, hogy az enyim volt ez a csodálatos körte-muzsika. Ahogy most az életem hajlatáról visszanézek az elejére, egész eddig a körte-muzsikáig látok vissza. Ami előtte volt, az elmosódik előttem, mint hajnali kép a hosszú fasorban.

A szépen szóló muzsikát valami játékaruló tót embertől kaptam, amiért telemerítettem a fakupáját friss vízzel a vásárcút vödrében.

Nagyot húzott a jó ember a kupából, aztán körülnézett a játékosponyván:

- No, kisfiú, hát most már mit adjak én neked, amiért vizet hoztál a Jano bácsinak? No, adok neked egy körte-muzsikát.

Szép volt az a körte-muzsika, szép volt, az egyik fele pirosra volt festve, a másik sárgára, de biz én azért mégiscsak jobban szerettem volna valami füttyülős farkú lovat. Mondtam is a Jano bácsinak, hogy van már nekem körte-muzsikám otthon.

- Jaj, fiúcska, csakhogy ez nem olyan körte-muzsika ám, mint a többi! - motoszkált a tót fanyelű bicskájával a körte-muzsika sípján. - Ez olyan muzsika, hogy csak addig szól, míg jó gyerek fújja. Nézzem no: jó gyerek vagy-e, meg tudod-e szólaltatni?

Belefújtam a muzsikába: hát olyan szépen szólt, hogy örömben tátva maradt a szám. Nem tudtam, ma sem tudom, mit csinálhatott a sípjával ez az ezermester tót, de egészen úgy tilliózott, mint a sárgarigó.

CLASSICI

_____
Ferenc Móra
(1879-1934)

L'OCARINA DAL BEL SUONO *

Dov'era, dove non era, c'era una volta un'ocarina la cui particolarità era quella di emetter suoni solo se a soffiarsi era un bimbo buono.

So questo poiché la meravigliosa ocarina mi appartenne, e come ora torno a guardare per l'intero arco della mia vita tutto rivedo sino ad essa: quanto era avvenuto prima mi sfuma davanti agli occhi come veduta mattutina d'un lungo viale alberato.

L'ocarina l'avevo avuta da un venditore di giocattoli slovacco per essere andato a riempire d'acqua fresca la sua coppa di legno al secchio del pozzo del mercato.

Il buon'uomo bevve a lungo; poi guardò sul banco dei giocattoli:

«Allora ragazzino, cosa ti do per aver portato dell'acqua allo zio Jano? Sì, ti do un'ocarina.»

L'ocarina era proprio bella, colorata per metà di rosso e per metà di giallo; a dire però il vero avrei preferito piuttosto un cavalluccio con la coda a fischiotto. Glielo dissi anche allo zio Jano che a casa un'ocarina l'avevo già.

«Eh, figliolo, questa però non è come le altre!» lo slovacco armeggiò col suo temperino dal manico di legno nel becco dell'ocarina. «Questo è uno strumento che suona solo finché vi soffia un bambino buono. Fammi un po' vedere se sei buono e se sai farlo suonare?»

Vi detti fiato e suonò così bene che rimasi a bocca aperta per la gioia. Nemmeno ora so spiegarmi cosa poté fare al fischiotto quello stregone slovacco, fatto sta che fischiava proprio come un rigogolo.

- Csak aztán mindig ilyen szépen szóljon! - tátogatta utánam a tót bácsi a harcsaszáját.

De bizony szólt ez még szebben is, mert mire hazaértem, akkorra minden fortélyát kitanultam a körte-muzsikának. Ha csak a számhoz érintetem, halkan kacagott, mint a vadgalamb; ha rövideket fújtam bele, csattogott, mint a fülemüle, tudtam vele süvölteni, mint a pirók, csikorogni, mint a csíz.

Még édesanyámnak is fölsütött a mosoly az orcáján a muzsikaszóra. Pedig éjjele-nappala csupa szomorúság volt akkoriban, ahogy a beteg húgocskámat virrasztgatta. De még az is felnyitotta a bágyadt szemét, szegényke, és megvillant benne az öröm, ahogy megszólalt:

- Szép mucita! Fúadd méd, bátókám!

De még az öreg Titulász doktor is megbiztatott, amikor délután bekocogott hozzánk.

Megcirógatta a beteg sápadt kis arcát, aztán megtörölgette a pápaszemét. Mert akkoriban majd mindig harmatos lett a pápaszeme, ha lehajolt a hugicámhoz.

- Úgy, úgy, öcsikém - borzolta föl a hajamat a homlokomon -, csak hadd szóljon az a világszép muzsika, ha öröme telik benne ennek a lenge nádszálkisasszonynak.

A lenge nádszálkisasszony, szegényke, fáradtan elmosolyodott, én pedig rikoztattam a muzsikámat, hogy csak úgy zengett bele a ház.

- Elég lesz már, kis muzsikásom - törölgette le anyám a verejtéket a homlokomról, mikor már bekönyökölt az este az ablakon.

Az ám, csakhogy édesapám még akkor tért haza a szőlőből, neki is be kellett mutatnom a tudományomat.

Meg is csudálta illendően. Azt mondta, egész erdőre való madár van elbújva ebben a csudadudában. Csakhogy azt is hozzátette, hogy ilyenkor már alszik minden jóra való madár.

Borongós volt a homloka az apámnak, lekaptam a számról a körte-muzsikát. De ebben a percben megszólalt a beteg.

«Che suoni sempre così bene!» mi gridò dietro la bocca aguzza dello slovacco.

Ed in verità suonò anche meglio quando, tornando verso casa, mi impraticchi completamente dell'ocarina. Al solo sfiorarla con la bocca gorgogliava sommessamente come una tortora; se vi davò un lieve soffio gorgheggiava come un usignolo; riuscivo con essa a sibilare come un ciuffolotto, a scricchiolare come un lucherino.

Il suono fece tornare il sorriso persino sul viso di mia madre, benché allora lei fosse giorno e notte tutta triste poiché vegliava la mia sorellina malata. Ed anche questa, poverina, aprì gli occhi spenti che balenarono di gioia quando disse:

«Che bella ocalina! Suona ancola, tato!»

Inspirò fiducia persino al dottor Titulász quando nel pomeriggio venne trotterellando da noi.

Questi carezzò il pallido visino della malata e poi si asciugò gli occhiali perché in quei giorni, chinandosi sulla mia sorellina, gli diventavano immancabilmente umidi di commozione.

«Così, così, piccolo» m'arruffò i capelli sulla fronte, «suona pure la bellissima ocarina se riempi di gioia quest'esile bimba»¹⁾.

L'esile bimba, poverina, sorrise stancamente. Feci comunque garrire la mia ocarina in modo tale che tutta la casa ne risuonò.

«Basta ormai, mio piccolo suonatore» la mamma mi terse il sudore della fronte quando la sera dalla veranda s'affacciò dentro la finestra.

Avrei smesso sicuramente; solo che proprio in quel momento venne a casa il babbo dalla vigna e bisognava far vedere anche a lui la mia bravura.

Per convenienza mostrò anch'egli di meravigliarsi. Disse che in quello strumento meraviglioso erano celati tutti gli uccelli del bosco. Però aggiunse pure che a quell'ora ogni uccellino ammodo dormiva già.

La fronte del babbo era corrugata: mi tolsi l'ocarina dalla bocca ma in quell'istante la malata si fece sentire.

- Enim mucita, én fűök - áradt felém szájacskájából a forró lehelet, s ahogy erőtlén kezeit fölemelte, úgy libegtek azok az alkonyat barnaságában, mint haldokló fehér pillék.

Ijedtemben megállt a szívem verése, és magamhoz szorítottam a körtemuzsikát. A kerek világért se adhatom én azt oda senkinek.

Ki akartam osonni az ajtón, de édesanyám megfogta a kezemet.

- Hát sajnálod tőle, fiacskám? - kérdezte szomorúan.

- Hiszen úgyse tudja fűjni - nyújtottam oda kelleetlenül a muzsikát -, nem értenek ehhez a lányok.

Csakugyan nem tudta. A csöpp szájához vitte, de mindjárt visszabágyadt a kezecskéje.

- No, mondtam, ugye? - kaptam diadalmasan a muzsika után, de szegénykém odább rántotta a kezét.

- Nem adom, enim mucita! - nézett rám haragosan, s bedugta a játékot a vánkoscájá alá.

Én pedig kisompolyogtam a szobából, és elkeseredve ültem ki az udvarra a ribizlibokrok alá. Már akkor esti imádságukat végezték a fülemülék, de én úgy éreztem, engem csúfolnak.

- Tudsz-e te így, híres körte-muzsikás? - mintha csak ezt csattogták volna.

Elfakadtam sírva, bementem a házba, s azon ruhástul végigdőltem a vackomon. Ott aztán álomba is ríttam magamat.

Nem értek rá velem törődni azon az éjszakán, amelyiknek olyan szomorú lett a hajnala.

Mert hajnallott már, mire fölébredtem, és a zsebemhez kaptam.

- A körte-muzsikám! - motyogtam ijedten. Mert azzal álmodtam, és úgy rémlett, mintha a zsebembe tettem volna.

Ahogy kijózanodtam az álomból, áttapogatództam a tiszta-szobába, ahol a húgocskámnak a nagyágyban vetették meg a betegágyat.

Anyámat az asztalra borulva nyomta el a fáradtság, húgocskám lázas

«Mia l'ocalina, suono io» spirò il suo alito infuocato dalla sua boccuccia verso me, e come levò le mani senza forza esse svolazzarono nel bruno del tramonto come bianche farfalle agonizzanti.

Il cuore mi si arrestò per lo sgomento e strinsi a me l'ocarina. Per nulla al mondo l'avrei data a qualcuno.

Feci per infilare l'uscio, ma la mamma mi prese per mano.

«Ne sei dunque geloso, figliolo?» chiese con voce mesta.

«Ma non sa nemmeno soffiarvi» tesi contro voglia l'ocarina, «le bambine non s'intendono di queste cose.»

Ed in effetti non era capace. La portò alle labbra ma immediatamente le sue manine ricaddero senza forza.

«L'avevo detto, no?» feci per prenderle trionfalmente l'ocarina, ma la poverina ritrasse le mani.

«No, mia l'ocalina!» mi guardò in cagnesco ed infilò il giocattolo sotto il cuscino.

Uscii allora di soppiatto dalla stanza e, disperato, andai a sedermi in giardino sotto ai ribes. A quell'ora gli usignoli stavano ormai recitando le preghiere della sera; ebbi però la sensazione che mi deridessero, proprio come se gorgheggiassero:

«Sai fare così, gran suonatore di ocarina?»

Scoppiai in lacrime. Rientrai in casa e completamente vestito m'infilai nel mio lettuccio piangendo sino ad addormentarmi: non potevano curarsi di me quella notte la cui alba fu così dolorosa.

Quando mi svegliai e portai la mano alla tasca ormai albeggiava.

«La mia ocarina!» balbettai sgomento, ché l'avevo sognata e mi pareva d'averla messa in tasca.

Riavutomi dal sogno andai a tentoni nella stanza buona ove avevano preparato il letto grande per la mia sorellina malata.

La mamma era china sul tavolo vinta dalla stanchezza; alla debole luce del lume da notte il viso febbricitante di mia sorella era d'un rosso come

arca, mint a rózsa, piroslott az éjjeli mécs gyöngé fényében. Odalopódtam az ágyhoz, és benyúltam a vánkos alá.

- Megvagy! - dobbant nagyot a szívem, ahogy megéreztem a kezemmel a körte-muzsikát.

Boldogan suhantam vele kifelé. Mikor az ajtóba értem, nagyot lobbant a mécses. Megrettentem, s ahogy visszafordultam, mintha rám szegezte volna szegény kis testvércém a nagy fekete szemét.

Olyan fényesnek láttam és olyan szomorúnak, hogy ijedtemben kiejtettem a kezemből a játékot. Nagyot koppant a küszöbön, fölriadt rá az édesanyám:

- Te jársz itt, fiam?

Én már akkorra fölmarkoltam a körte-muzsikát, és szó nélkül kotródtam vissza a vackomba. El is aludtam mindjárt, de előbb bedugtam a kincset a vánkosomba, a lány pihe közé. Ott ugyan meg nem találja a hugicám, akármilyen okos kislány!

Ó, bár megtalálta volna, de nem is kereste soha többet!

Mire fölbredtem a nagy csöndességre, akkorra koporsóba is tették a lenge nádszálkisasszonyt. Bordács keresztanyám imádkozgatott mellette, mert apámék a temetés után jártak.

Keresztanyám nagyon bele volt feledkezve az imádságoskönyvbe, s nem vette észre, mikor én az asztalra fektetett koporsócska mellé suhantam. Kicsit magas volt nekem a ravatal, lábujjhegyre pipiskedve akartam a testvércém kezébe lopni a körte-muzsikát, azon pihésen, tollasan, ahogy a vánkosból kihúztam, de vézna ujjacskái már nem tudták megszorítani.

- Vidd el, Marika, neked adom - súgtam neki. Virágszagú szél libbent be a nyitott ablakon, kicsit meglebegtette, meg is zizegtette a szemfödélkét.

- Nem kell, bátyókám, én még ennél is szebb muzsikát hallgatok ezután - ezt ragyogta vissza testvércém arca, és nekem hirtelen fájni kezdett a szívem.

Akkor éreztem életemben először fájdalmat úgy, hogy senki se bántott.

di rosa. M'avvicinai furtivamente al letto ed infilai la mano sotto al cuscino.

«Eccoti!» Mi batté forte il cuore quando sentii l'ocarina.

Me la filavo con essa tutto felice quando, giunto sulla porta, il lume ebbe un gran guizzo. Mi spaventai e mi voltai, come se gli occhioni neri della mia sorellina fossero stati puntati su di me.

Li vidi così lucidi e tristi che preso dalla paura il giocattolo mi cadde di mano. Battendo sulla porta fece un gran tonfo e la mamma si svegliò di soprassalto:

«Ah, sei tu figliolo?»

Avevo già raccolto l'ocarina e senza aprir bocca me ne tornai a letto. Mi riaddormentai subito, non senza aver però prima nascosto il tesoro nel mio cuscino fra le morbide piume. Lì, per quanto intelligente, mia sorella non l'avrebbe certo rinvenuto!

L'avesse magari trovato; non lo cercò mai più!

Quando mi svegliai per il gran silenzio avevano messo l'esile bimba nella bara. Accanto a lei la comare Bordács recitava litanie mentre i miei genitori stavano preparando il funerale.

La mia madrina era tutta presa dal libro di preghiere e non se ne distrasse quando guizzai verso la piccola bara posta sul tavolo. Il feretro era un po' alto per me: sollevandomi in punta di piedi volevo contrabbandare l'ocarina lanuginosa ed impiumata come l'avevo estratta dal cuscino nelle mani della mia sorellina, ma le sue piccole dita scarne non potevano ormai stringere più.

«Prendila Marika, te la do» le sussurrai. Entrando dalla finestra aperta una folata d'aria pregna del profumo dei fiori fece un po' incresparsi e poi frusciare la coltre della bara.

«Non importa, tato, sento già una musica più bella» rifletté il viso della mia sorellina e provai d'un tratto una stretta al cuore.

Allora, per la prima volta in vita mia, avvertii un dolore senza che qualcuno mi avesse fatto male.

Szomorúan csúsztottam a zsebembe a körte-muzsikát, és három napig nem is volt kedvem elővenni. Hanem akkor egyszerre gondoltam egyet, amitől kedvre derültem.

- Muzsikálok a sírja fölött, hátha szebbet álmodik tőle - szaladtam ki a temetőbe.

Az isten kertje csak egy futamodásnyira volt a házunktól, hamar odaértem, és átöleltem a fejfát, amelyen már hervadozott a körömkevirág koszorú.

- Ide hallgass, testvércém!

Azzal belefújtam a körte-muzsikába, és eljajdítottam magam.

Akárhogy erőlködtem, a körte-muzsika nem szólalt meg.

Hiszen az csak addig szólt, míg jó gyerek fújta! Szívszakadva értettem meg, hogy már nem vagyok jó gyerek.

Mesto mi feci scivolare in tasca l'ocarina e non pensai di tirarla fuori per tre giorni, sin quando cioè un'idea improvvisa me ne fece tornar voglia.

«Suonerò sulla sua tomba per renderle il sonno più bello» pensai, e corsi al cimitero.

Il camposanto distava da casa nostra solo una corsetta. Presto lo raggiunsi ed abbracciai il cippo di legno su cui ormai appassiva la ghirlanda di fiori spinosi.

«Senti qua, sorellina!»

Detti così fiato all'ocarina e soffocai un grido di dolore. Per quanto facessi, non suonava.

Aveva allora proprio suonato finché vi aveva soffiato un bambino buono! Compresi col cuore a pezzi di non esserlo ormai più.

Traduzione di/Forditotta © Mario De Bartolomeis

(*) Questa novella è tratta dal classico della letteratura ungherese per ragazzi «Kincskereső kisködmön» («Un gabbanino cercatesori») in cui Móra Ferenc (1879 - 1934) narra con accenti liricamente fiabeschi la sua semplice e povera infanzia contadina. (N.d.T.)

1) La traduzione della tipica e complessa espressione delle favole ungheresi «lengé nádszálkisasszony», qui resa con «esile bimba», sarebbe in realtà «gracile signorina dal corpo esile come una canna» e starebbe ad indicare quella fragile ed inerme bellezza per vasta tradizione attribuita a fiabesche e per lo più sventurate principesse. Qui l'autore ricorre a tale locuzione per accentuare il tono da favola che intende dare alla rievocazione della sua infanzia. (N.d.T.)

Örkény István

(1912-1979)

ITÁLIA

Az olasz karmester, miután végigvezényelte az *Álarcosbál*-t, nekivágott a pesti éjszakának. Hajnaltájban egy hölgyet invitált asztalukhoz, akivel már több ízben táncolt.

A vendég művész - a tolmács közbenjárásával - egy ideig udvarolgatott, aztán zsebébe nyúlt, elővette pénztárcáját, és rátenyerve, várakozásteljesen nézett a tolmácsra.

Emez néhány szót váltott a hölgygel.

- *Cinquecento* - mondta aztán a karmesternek.
- *Trecento* - mondta a vendég, mert sokallotta az összeget.
- *Quattrocento* - ajánlotta végül a tolmács. Ebben megegyeztek.

MINDIG VAN REMÉNY

- Egy kripta különben sem olcsó - közölte a tisztviselő. - A legkevésbé a főútvonalon.

- Nem kell neki a főútvonalon lenni - mondta az érdeklődő. - Az a fontos, hogy betonozva legyen.

- Betonozva? - hökkent meg a tisztviselő. - Szokatlan, kérem. De azért lehet.

Félretette a gépelt árjegyzéket. Egy blokkra gyors számvetést csinált; a betonozott kriptának, sírkő nélkül, a mellékútvonalon is elég borsos volt az ára. Az érdeklődő azonban kijelentette, hogy nem baj.

István Örkény

(1912-1979)

ITALIA

Il direttore d'orchestra italiano, portata a termine l'esecuzione de «Il ballo in maschera», si immerse nella notte di Pest. Verso l'alba invitò al proprio tavolo una donna con cui aveva ballato a più riprese.

L'artista ospite - tramite l'interprete - la corteggiò per un po' poi mise la mano in tasca, estrasse il portafogli e, coprendolo con la mano, guardò l'interprete rimanendo in attesa.

«*Cinquecento*» riferì quindi al direttore d'orchestra.

«*Trecento*» ribatté l'ospite cui la cifra era sembrata alta.

«*Quattrocento*» propose alla fine l'interprete.

Qui l'accordo fu raggiunto.

C'È SEMPRE SPERANZA

«Una cripta non è certo a buon mercato» informò l'impiegato. «Meno che mai sul viale principale.»

«Non occorre che sia sul viale principale» disse l'interessato. «L'importante è che sia di calcestruzzo.»

«Di calcestruzzo?» disse perplesso l'impiegato. «È inconsueto, prego. Però è fattibile.»

Mise da parte il listino prezzi. Fece un calcolo veloce su un foglio del blocco note; la cripta di calcestruzzo, senza lapide, aveva un costo alquanto elevato anche sul viale secondario. L'interessato aveva comunque dichiarato che non sarebbe stato quello il guaio.

Rágta a körmét. Gondolkozott.

- Továbbá - mondta -, kell bele egy cső.

- Miféle cső? - kérdezte a fekete ruhás tisztviselő.

- Magam sem tudom. Mint egy kémény. Mint egy kürtő. Mint a hajókon. Vagy amilyen a boros-pincékben van.

A mérnök, akit a tisztviselő odahívott, elég lassú észjárású volt.

Kétszer is elmagyaráztatta magának a dolgot, s még utána is csak hümmögött.

- Ha meg szabad kérdezni - kérdezte -, miből legyen az a cső?

- Azt már önöknek kellene tudni - mondta kissé türelmét veszítve az érdeklődő.

- Palából jó lesz? - kérdezte a mérnök. - Vagy inkább kitéglázzuk? Vagy legyen egyszerűen valamilyen fém?

- Ön mit ajánl? - kérdezte az érdeklődő.

- Én semmit sem értek az egészből - mondta a mérnök. - De a legkézenfekvőbb volna a pala.

- Legyen pala - mondta az érdeklődő, és mélázva nézte a nehéz felfogású mérnököt. - Továbbá - mondta aztán -, be kellene vezetni a villanyt.

- A villany? - bámultak rá mind a ketten. - Minek oda villany?

- Jó kérdés - mondta bosszúsán az érdeklődő. - Hogy ne legyen sötét.

Questi si mordicchiò le unghie. Rifletté per un istante.

«Poi» disse «ci vuole dentro anche un tubo.»

«Un tubo per cosa?» chiese l'impiegato vestito di nero.

«Non so neanch'io. Tipo una ciminiera. Tipo un camino. Come sulle navi. O come quelli che si trovano nelle cantine vinicole.»

L'ingegnere chiamato sul posto dall'impiegato fu alquanto lento nel comprendere. Si fece spiegare la questione per ben due volte ed anche dopo si limitò ad un borbottio.

«Se mi è permesso chiederlo» domandò «di che materiale dovrebbe essere questo tubo?»

«Questo lo dovrebbe sapere lei» disse l'interessato perdendo un po' la pazienza.

«Va bene d'ardesia?» chiese l'ingegnere «O piuttosto di mattoni? O più semplicemente di metallo?»

«Lei cosa consiglia?» chiese l'interessato.

«Non m'intendo proprio di tutto» disse l'ingegnere «Ma la più adatta sarebbe l'ardesia.»

«Vada per l'ardesia.» rispose l'interessato e guardò pensoso l'ingegnere lento di comprendonio. «Poi» continuò «bisognerebbe portarvi dentro la luce elettrica.»

«La luce elettrica?» lo guardarono entrambi sorpresi. «A che serve là dentro la luce elettrica?»

«Che domanda!» disse seccato l'interessato. «Ma perché non sia buio.»

Traduzioni di/Fordította © Melinda Tamás-Tarr

*Dal vol. Örkény István. Négyeskönyv/Egyperces novellák
(Quattro libri/Novelle da un minuto), Budapest, Szépirodalmi Könyvkiadó, 1987*

KORTÁRSÁK

Jókai Anna

(1932-)

REIMSI ANGYAL

Ott áll a kapubélésben, szárnya még feszül az utazástól.

- Itt vagyok - szól a mellette álló csonka férfiszobornak. S mosolyog hozzá, kis kacér fintorral, mint aki hosszú bújócska után fölfedi magát.

A férfi sértődött. Homlokán három mély ránc, az angyalra rá sem tekint. Nem is hallja talán. Előrenéz, a földre, dagadt szemhéját leereszti, csupa kétségbeesés.

- Nem bírom tovább - mondja. Pedig szent.

Fölöttük tébolyultan nyúlik a gótika. Elvékonyodó ujjak a távozó értelmet keresik.

Már ősz van, hidegebb a száraz csipkék csontsárgasága. Oda-húzódnak a hippik, zörög a konzervdoboz, legurul a lépcsőn, üresen, a paradicsomos hal végigfröcsköli a köveket. Jean-Baptiste előveszi a pipáját, a füst fölszáll az angyal arcába. Louise nevet.

Jean-Baptiste-nak tetszik:

- Kifüstöljük innen - mondja. Odakeni maszatos ujját az angyal lábához. Mint a vér, ragyog a paradicsom.

- Hol voltunk tegnap? - kérdezi Louise, fekete virágos trikóját bokájáig nyújtja, beletakarózik.

- Nem mindegy? - Jean-Baptiste visszaül melléje, saruját lerúgja, meztelen talpát dörzsöli a kőlépcső élihez.

CONTEMPORANEI

Anna Jókai

(1932-)

L'ANGELO DI REIMS

Sta là nell'angolo stretto del portone con le ali ancora tese dal viaggio.

«Eccomi» - dice alla statua dell'uomo mutilata lì accanto. E sorride civettando col musetto come se si facesse scoprire dopo un lungo gioco a nascondino.

L'uomo è offeso. Sulla sua fronte si notano tre rughe profonde e non guarda neanche l'angelo. Forse non lo sente neppure. Guarda avanti, sulla terra, socchiude le palpebre gonfie, disperato.

«Non ne posso più» - dice nonostante che sia un santo.

La nicchia gotica si estende sopra di loro. Le dita affilate cercano la ragione che si sta allontanando.

È già l'autunno ma le trine di color giallo son ancor più freddo. Si rifugiano qua gli hippy; una scatola vuota di conserva rumoreggia mentre sta rotolando giù dagli scalini; il pesce al pomodoro schizza le pietre. Jean-Baptiste tira fuori la sua pipa, il fumo s'imbatte nel viso dell'angelo. Louise ride.

Piace a Jean-Baptiste:

«Lo affumichiamo da qui.» Strofina le dita sporche nel piede dell'angelo. Il pomodoro brilla come sangue.

«Dov'eravamo ieri?» - chiede Louise e si copre con la maglietta decorata coi fiori neri tirandola fino alle caviglie.

«Non è indifferente?» Jean-Baptiste si risiede accanto, toglie le calze e strofina i piedi nudi contro gli spigoli della scala.

- És innen hova megyünk?

- Ne kérdezz - feleli a fiú -, aki kérdez, annak hazudnak.

A lány vállat vont, hanyatt fekszik a lépcsőn, fordítva, a feje lóg.

- Ez a mi angyalunk - mondja hirtelen. - Nézd csak a haját.

Valóban. A homlokán meg a fülénél lágyan bekunkorodik.

Jean-Baptiste rojtozza a nadrágja szélét.

- Nekünk nincs angyalunk.

- Én egyszer sírtam - mondja Louise, látszólag logikátlanul.

A fiú kotorászik a foszlott zsákban. Kiveszi a narancsszín, csatos üveget. Iszik. Nyújtja a lánynak, kortyol az is.

Reggel van, Jean-Baptiste odavizel az angyal lábához, a patak lefolyik.

- Mi is megdöglünk - mondja Louise.

- Észre sem vesszük majd. - Jean-Baptiste korbácsba fonja a haját.

- Mi nem termelünk fájdalokat. A semmi örül a semminek. Érted te ezt?

Kocsi, csukott, koromsötét Mercedes húz el a templom előtt, eltűnik balra.

- Ki az okos - kérdezi Louise -, aki vállalja a céltalanságot, vagy aki letagadja és kitalálja a pléhdobozt, négy keréssel?

- Disznók. - Jean-Baptiste köp. - De te ne kérdezz.

A koromsötét, csukott kocsi jobbról visszakanyarodik, fékez a lépcsőnél. Nyílik a rejtett ajtó, a családfő kilép. Szőke, ápolt szakálla elnyeli a száját. Kisegíti feleségét, a feleség haja is szőke, hosszú, egyenletesen hosszú, minden hajszál milliméternyi pontossággal ér véget a háta. A gyerekek is szőkék, két kislány. Fejükön fehér, hajtott szélű vászonkalap, szalag tartja össze az álluk alatt. Foguk egy kissé előreáll, ettől kíváncsinak látszanak.

- Mégis ez az - mondja Klaus. Elindul fölfelé, az asszony és a gye-

«E dove andremo da qui?»

«Non domandarmi - risponde il ragazzo - a chi domanda la gente gli risponde delle bugie».

La ragazza alza le spalle e si stende sulla scala al rovescio, con la testa in giù.

«Questo è il nostro angelo - dice improvvisamente -, guarda i capelli».

È vero, sulla fronte e dalle orecchie le ciocche morbidamente cadono. Jean-Baptiste sta facendo le frange sull'orlo dei pantaloni.

«Noi non abbiamo l'angelo.»

«Io ho una volta pianto» - dice Louise apparentemente in modo illogico.

Il ragazzo cerca qualcosa nel sacco rotto. Prende la bottiglia arancione a fibbia. L'offre alla ragazza, beve un sorso.

È mattina, Jean-Baptiste fa la pipì dai piedi dell'angelo che come un ruscello scorre in giù.

«Anche noi creperemo» - dice Louise.

«Non ce ne accorgeremo.» Jean-Baptiste intreccia i capelli.. «Noi non produciamo dei dolori. Il nulla è contento di nulla. Tu lo capisci?»

Una macchina chiusa, una Mercedes passa davanti alla chiesa poi scompare a sinistra.

«Chi è intelligente? - chiede Louise - colui che assume un atteggiamento senza scopo o chi nega ed inventa la scatola di latta a quattro ruote?»

«Porci - Jean-Baptiste sputa -, ma tu non domandare.»

La macchina blu profondo ritorna dal lato destro e frena davanti alla scalinata. La porta segreta s'apre ed il capo famiglia scende. La bionda barba curata inghiottisce le labbra. Aiuta la moglie nel scendere. Anche i capelli della moglie sono biondi, lineari, tagliati con precisione, tutte le ciocche di capelli hanno la stessa lunghezza ed arrivano fino alla metà della schiena. Anche le figlie sono bionde: due bambine. Indossano un cappello bianco di cotone fissato con un nastro blu sotto il mento. I loro denti sporgono un po' avanti, questo le dà un aspetto curioso.

rekek mögéje sorakoznak, Klaus szakállá elöl lobog, mint a pajzs.

Kikerülik Jean-Baptiste-ot és Louise-t, a köpést, a mártást és a vizelettöcsát, egyenként kerülük ki, s közben sunyin odalesnek.

- Szomorú. Hej, de szomorú - mondja Hilde, s megigazítja a fehér kalapocskákat.

Jean-Baptiste tövig kinyújtja a nyelvét, Louise is, bégetnek.

- Ezt miért csinálják? - kérdi Hilde.

- Ezzel fejezik ki állati lényüket - mondja Klaus - és megvetésüket minden iránt, ami az emberi szellem nagyságát dicséri. A székes-egyház, melynek lépcsőjén haladunk, a tiszta gótika pregnáns esete...

A kisebbik fehér kalapos visszabámészkodik Jean-Baptiste-ra és Louise-ra. Megbotlik az utolsó lépcsőn. Az apja észreveszi, és figyelmeztetően, indulat nélkül belenyomja hüvelykujját a lányka bordái közé.

- Jaj! - sikoltja a gyermek, de csak ennyit, és fegyelmezetten belép a sötétbe.

- Kiirtjuk őket? Ezeket mind? - kérdezi Louise. Szórja a zsákból a ragacos papírokat.

- Ostoba. Röhögj rajtuk. Látod - Jean-Baptiste fölmutat -, ez is röhög az egészen.

Fél kézzel eléri az angyal térdét, körbetapogatja, aztán fogják a zsákot, húzzák maguk után, és eltűnnek a porban.

Klaus hunyorog a hirtelen fényre, becsukja az útikalauzt.

- Az oldalhajó gazdagsága vetekszik a kereszthajóéval - mondja. - Siessünk, Hilde. Még három hátravan.

- Klaus - az asszony megáll a lépcső alján, a két gyerek mellette, s ő könnyedén rájuk támaszkodik -, kell, hogy legyen itt egy angyal. Valami angyal... - folytatja bizonytalanul a csöndben -, úgy írják a könyvek.

- Konvencionális megállapítás. Hemzsegnek az angyalok. A

«È pure questo» - dice Klaus. S'incammina, la signora e le figlie si mettono in coda dietro di lui. La barba di Klaus si sbandiera come uno scudo.

Evitano Jean-Baptiste e Louise, pure gli sputi, la salsa e lo stagno della pipì mentre di nascosto gettano uno sguardo verso loro.

«È triste. Ehi, che triste» - dice Hilde e sistema il suo cappellino bianco.

Jean-Baptiste e Louise fanno la linguaccia al massimo della lunghezza, ed emettono dei suoni da pecora.

«Perché hanno fatto così?» - chiede Hilde.

«Così esprimono il loro essere animalesco - dice Klaus - e tutto il loro disdegno per ogni cosa che elogia la grandezza dell'intelletto umano. La scalinata della cattedrale su cui camminiamo è un esempio pregnante del puro gotico...»

La bimba più piccola con cappello bianco guarda Jean-Baptiste e Louise di nuovo con meraviglia. S'inciampa nell'ultimo gradino della scalinata. Il padre se ne accorge e per avvertirla, senza collera preme il pollice tra le costole della bambina.

«Ahi! - grida di dolore un attimo la ragazzina ed entra disciplinata nel buio.

«Li sterminiamo? Tutti questi?» - chiede Louise. Sta lanciando delle carte piccicose dal sacco.

«Sciocca. Deridili. Lo vedi - indica verso l'alto - anche quello ride di tutto».

Con una mano raggiunge il ginocchio dell'angelo, lo palpeggia intorno poi prendono il sacco, se lo trascinano dietro sé perdendosi nella polvere.

Klaus guarda con gli occhi socchiusi nella luce, chiude il libro di guida.

«La ricchezza della navata laterale gareggia con quella della trasversale. - dice - Sbrighiamoci, Hilde. Ce ne sono ancora altre tre.»

«Klaus - la signora si ferma al fondo della scalinata, le due figlie le sono accanto e leggermente si appoggia a loro - qui ci dovrebbe essere un angelo. Un angelo qualunque... - continua insicura nel silenzio - così dicono i libri.»

«È un'affermazione tradizionale. Si abbondano di angeli. È la caratteristica della chiesa medioevale» - risponde con tono professorale.

középkori templom jellegzetessége - mondja Klaus oktatóan.

- De ez egy *más* angyal... különleges... - mondja Hilde, s kapaszkodik a vékony nyakacsákba.

Klaus ránéz, szigorúan.

- Az angyalok egyformák. Lapos díszítőelem. Nem értelek, Hilde.

Hilde még egyszer megpróbálja, visszalép egyet a lépcsőn, a gyerekek nem követik, megállnak, Klaus lent a kocsinál, ijesztő ez a bomlás, a négyszög megcsuszamlása.

- Megyek, Klaus - mondja. Simított szoknyával ül a kocsiba. - Hova megyünk most, tudod?

- Nem értelek, Hilde - ismétli a férfi. Lyukacsos kesztyűt húz, begyűjtja a motort.

- Metzről jöttünk, s megyünk Párizson át egyenesen Chartres-ba. Világos?

A kislányok megerősítik álluk alatt a szalagot. Hilde bólint, s ahogy a kocsi előredöccen, ráhull haja az arcára.

- Elkéstem - lihegi Madame Chouchou, s ötöt kopog a kövön botjával. - Pedig ezek adtak volna. Érzem.

Itt szokott állni az oldalkapunál. A külföldiek azt képzelik, a templom nevében tartja az ezüst skatulyát.

- Drága jó Szűzanyám, segíts - mondja az angyalnak. - Micsoda nap, drága Szűzanyám. Hiszen te mindent el tudsz intézni. Most hova szaladjak? Inkább a mozihoz? Drága Szűzanyám - mondja az angyalnak konokul. - Két hét derült időt kérek tőled, hogy legyen kedvük jönni... És azokat hozd ide, akiknek van, és adnak. Mi az neked? Látod, én hiszek benned, te viszont elintézed cserébe... Híveidet segítsd, ne az ellenségeidet, légy rendes, légy okos, drága Szűzanyám... - Csókot lehel csokorba fogott ujjára, fölteszi a csókot az angyal ruhájának redőibe.

- A mosolygás nem elég - mondja gyöngéd megrovással. - Ezt beláthatod.

Áll a botra támaszkodva, kémleli a főutcát, a nap szembeéri, az

«Ma questo è un *altro* angelo... è particolare... » - dice Hilde e si regge al sottile collo delle bambine.

Klaus la guarda severamente.

«Tutti gli angeli sono uguali. È un ornamento banale. Non ti capisco, Hilde.»

Hilde ritenta, fa un passo indietro sulla scalinata. Le bambine non la seguono, si fermano. Klaus è già dalla macchina. È spaventosa questa disgregazione, la sbrecciatura dello spigolo.

«Vengo, Klaus» dice e si siede nella macchina con la gonna sistemata liscia. «Dove andiamo ora, lo sai?»

«Non ti capisco, Hilde» - ripete l'uomo. Infila le mani nei guanti traforati, accende il motore.

«Siamo arrivati da Metz ed andiamo attraverso Parigi direttamente a Chartres. È chiaro?»

Le bambine stringono il nastro sotto il mento. Hilde fa un cenno col capo, i suoi capelli le cadono sul viso mentre la vettura balza un po' in avanti.

«Sono in ritardo» - ansima la signora Chouchou e col bastone picchia il lastricato cinque volte. «Sento che qui mi daranno qualcosa. Lo sento»

Suole stare sempre presso il portone laterale. Gli stranieri pensano che tenga la scatola d'argento in nome della chiesa.

«Cara Madonna mia, aiutami!» - dice all'angelo. «Che giornata, cara Madonna mia! Tu riesci a sistemare tutto. Adesso dove corro? Piuttosto al cinema? Cara Madonna mia - dice all'angelo con caparbietà - ti chiedo soltanto due settimane di tempo sereno, così avranno voglia di venire... Porta coloro che hanno e danno! Per te questo è niente. Vedi, io credo in te, in cambio tu mi sistemi... Aiuta i tuoi fedeli e non i nemici, sii carina, sii intelligente cara Madonna mia!...» alita un bacio sulla mano incrociata in preghiera e lo passa sulle pieghe del vestito dell'angelo.

«Il sorriso non basta - dice con un leggero rimprovero - questo lo puoi ammettere.»

Si appoggia sul bastone, osserva la via principale; il sole le raggiunge gli

ezüstös skatulya visszaveri a fényt, morzejel vibrál a levegőben.

- Mit? - mondja az öregasszony. - Menjek át a koronaékszerekhez?
- Izgatott lesz. - Megtehetem. De ha megint becsaptál, nagyon fogok haragudni.

Mielőtt lelép, megüti a bottal a lépcsőfokokat. Az égre óriási felhő ragad, s órákon keresztül esik az eső. Olyan erősen esik, mint tavasszal, átlósan esik, a templomór behajtja a kaput.

Marcello a rajzmappával felszalad az útról, lapul a falhoz, az angyal alá. Az eső itt is eléri, s a talapzaton összegyűlt tócsa széles kalapjára csurog.

Futna tovább, a mappát dugdossa pepita köpenyébe, az égre néz, és az angyalt látja meg helyette, váratlanul, egészen közel. Meglepődik. Az angyal arcát vékony fonálban befolyja a víz, szemüregéből a nyújtott szájszögleten át kis megszakításokkal peregnek sovány mellkasára a csöppek.

- Szép - gondolja Marcello, és büvöltlen figyeli -, szüntelen mosolygás a szüntelen könnyek alatt.

- Nem felejttem el - ígéri önmagának. Viszi a mappát, a hasára szorítva, a hűlő fasorban.

Aztán nem esik többé. De a nap nem tér vissza, csak átdereng a szürkéségen. Bálna alakú busz érkezik, egyetlen, icipici ajtó az elején. Az icipici ajtócska kinyílik, a vezető kiszáll. Int. S kiszállnak mindannyian libasorban, a vezető ajka mozog. Hozzácsapja a sofőrt is a menethez. Kulcsot vesz elő, gondosan lezárja a busz ajtaját. A többiek várnak, amíg a kulcsot aktatáskája mélyén elhelyezi.

- Lehet egy kicsit beljebb menni - mondja a vezető, s ők beljebb mennek.

Egy fejkendős néni, súlyos hajkoszorúval, tétovázik a küszöbön. A jobb kezét már emelné a homlokához.

A vezető gyorsan melléje áll, megfogja ezt a jobb kezét könyéknél, s udvariasan átsegíti a küszöbön.

occhi, la scatola d'argento lo riflette, suoni di Morse vibrano nell'aria.

«Cosa? - dice la vecchia - Devo andare dove sono esposti i gioielli d'incoronazione?» Diventa più agitata. «Potrò farlo. Ma se di nuovo mi mentirai sarò arrabbiatissima»

Prima di scendere col bastone dà un colpo ai gradini della scalinata. Nel cielo nuvole giganti s'accumulano e piove per molte ore. Piove tanto forte come in primavera, cadono le gocce diagonalmente, il guardiano della chiesa chiude il portone.

Dalla strada, con la cartella dei disegni, Marcello corre su, sotto l'angelo e si appoggia al muro. La pioggia lo raggiunge anche lì, l'acqua accumulata sulla pietra della statua raggiunge l'orlo del suo cappello.

Correrebbe via, cercando di proteggere la cartella dalla pioggia sotto i grembiule a quadretti; guarda il cielo, ma invece di esso vede l'angelo, improvvisamente vicinissimo. Si meraviglia. Il viso dell'angelo è coperto dai sottili raggi d'acqua della pioggia, dalla cavità delle orbite e dall'angolo delle labbra le gocce cadono continuamente sul magro petto.

«È bello - pensa Marcello e lo guarda incantato - sorriso eterno sotto le lacrime eterne. Non lo dimenticherò» - promette a se stesso. Porta la cartella strettamente sulla pancia mentre sta camminando sul viale alberato raffreddato.

Poi non piove più. Ma il sole non torna, traspare leggermente dal grigio. Arriva un pullman a forma di balena, davanti con una piccola ed unica porta davanti. La porticina si apre, la guida scende. Fa un cenno con la mano. Tutti scendono in fila indiana, le labbra della guida si muovono. Intima anche al conducente a raggiungere la coda. Prende la chiave e chiude la porta con cura. Gli altri aspettano mentre egli sistema la chiave nel fondo della sua cartella.

«Si può andare più dentro» dice la guida e gli obbediscono.

Una donna col fazzoletto sul capo, con una pesante corona di capelli è titubante sulla soglia dell'entrata.

Vorrebbe appoggiare la mano destra sulla fronte. La guida subito si ferma accanto a lei, prende la sua mano destra dal gomito e la aiuta cortesemente ad oltrepassare la soglia.

Sokáig maradnak bent. Egy napszemüveges fiatal nő sokszorosított nyomtatványból olvas, időnként körülnéz, keres, s mikor a kettő - papír és tárgy - egyezik, diadalmasan fölkiált.

Majdnem elhaladnak, visszafelé, az angyal előtt. A vezető fejét csóválja, sűg valamit a napszemüveges nőnek, rábök az aktatáska csücskével a lista utolsó pontjára.

A nő szégyenkezve tereli vissza a csoportot. Dallamos alt hangján elmeséli, amit a szoborról tudni illik. Ketten jegyzetelnek.

A vezető előresiet, kinyitja a bálnabusz ajtaját. Ott áll, amíg egyenként beszállnak, a szája megint mozog. A sofőrt vidáman feltaszítja a kocsiba, utánaugrik ő is, ruganyosan, azután valamennyien kiintenek a törhetetlen ablakon, integetnek az üres térnek.

Alkonyodik, de ezt csak sejteni, csupán a szürke lesz szürkébb, ahogy mögüle a fény kivonja magát.

Hriszto két tömött bőröndöt cipel, viaszosvásznon batyu a hátán.

- Csak ezt a templomot elérjem - fohászkozik -, ezt a nyomorult ócska templomot. Leülök a lépcsőre, az archaikus pofákhoz, kifújom magam, aztán irány a vasút.

Huppan a csomag a kövön. Hriszto előveszi zsebkenőjét, leteríti, ráereszkedik, térdét összezárja. Nyálazza szíjas tenyerét.

Nyugtalan lesz. Kibontja a viaszosvásznot, keres valamit. Megnyugszik, sóhajt.

Elintéztem a dolgaimat - gondolja elégedetten. - Már-már azt hittem, kifutok az időből. De mégis sikerült.

Mária lassan sétál fel a lépcsőn. Zöld muszlinál lebeg utána, őszülő kontyát körülkötötte. Szétnyílik alatta a plisszészoknya, mint egy néma harmonika.

Fázik, kezét a nyakára borítja, keresztben, olyan ez, mintha bal kézzel meg akarná fojtani magát, de a jobb keze nem engedi még.

Az ember mindent magával cipel - gondolja, pedig nincs nála más, csak az apró gyöngyház tasak, nikkelezett csattal. - Mindig, mindent, mindenhova.

Restano dentro a lungo. Una donna con gli occhiali da sole legge uno stampato fotocopiato, ogni tanto scruta intorno, cerca qualcosa e quando i due - la carta e l'oggetto - concordano emette un urlo di vittoria.

Tornando dietro passano quasi davanti all'angelo. La guida fa cenno col capo, sussurra qualcosa alla donna con gli occhiali ed indica con l'angolo della cartella l'ultimo punto della lista.

La donna vergognandosi conduce il gruppo indietro. Con una voce piacevole da contralto ripete tutto quello che si deve conoscere della statua. Due persone prendono degli appunti.

La guida va avanti in fretta ed apre la porticina del pullman a forma di balena. Sta lì finché tutti salgono uno dopo l'altro, le labbra si muovono di nuovo. Allegramente trascina il conduttore sul pullman, salta su anche lui con un movimento elastico, poi tutti salutano con la mano la piazza vuota.

Sta arrivando il tramonto e già si percepisce che il grigio diventerà più grigio mentre la luce si ritira.

Hriszto trascina due piene valige e sulla schiena porta uno zaino di telo.

«Magari arrivassi soltanto fino alla chiesa - sta pregando - fino a quel misero tempio in rovina. Mi siedo sulle scale tra i musoni arcaici, mi riprendo un po', poi via, andrò alla stazione.»

Il pacco cade con un tonfo sulla piastra del pavimento. Hriszto prende il fazzoletto, lo stende vi si siede sopra, chiude le ginocchia. Inumidisce con la saliva il palmo della mano duro come la cinghia.

Diventa agitato. Apre il telo ceroso, cerca qualcosa. Si calma, sospira.

«Ho sistemato le mie cose - pensa soddisfatto - ogni tanto penso che esco dal tempo. Ciò nonostante ci sono riuscito.»

Maria lentamente sale sulla scalinata. Una verde foulard di mussola vola dietro le spalle avvolge la crocchia di capelli incanutiti. Sotto s'apre la gonna a pieghe come una fisarmonica muta.

Ha freddo, con le mani incrociate copre il collo, sembra come se con la mano sinistra volesse strangolarsi, ma la mano destra volesse impedirselo.

«La gente porta con sé tutto - pensa, ma lei non ha nient'altro che un sacchettino perlato con la chiusura nichelata - sempre tutto in tutti i luoghi».

Az angyal beleolvad a falba, az asszony tétován odanéz, de csak a homorú sötétet látja.

Hriszto fiatalabbnak hiszi Máriát. Megtéveszti a zöld muszlin és a gyöngyház tasak. Közelebb húzódik, kirakja kincseit a lépcsőre.

- Technika - mondja dicsekedve. - Rádió. Sechs tranzistor. Verstehen? Six.

Eljöttem otthonról - gondolja Mária -, otthon a lányom festi a műháját. A lányom lánya kihányja a tápszereket. A lányom apja tévét néz, és sört iszik.

- Magnetofon - mondja Hriszto, és lázasan pakol. - Made in Japan. First class... - Piciny, cérnavékony elemlámpákat gyűjtogat, hadonászik, vihog.

Mária szórakozottan bólint.

Kár volt - gondolja -, hiszen most már végleges: nem a világot csukták be. Az én ablakom lett tejüveg.

Hriszto hatalmas ollót mutat, csattogtatja.

- Prima... prrríma... - ropog az *r* hang, pattogva ugrál a kövön.

Mária már emelkedne, amikor meggyújtják az oldalreflektorokat.

A férfi szemből látja az asszony arcát, gyorsan szedelőzködik.

Fölfénylik az angyal, mosolya ömlik az árnyék alól.

- Angyal - mondja Mária döbbsen -, *az* angyal.

- *Ein* Angel - legyint Hriszto -, nur ein Angel. - A kétezer wattos fényszóróra mutat: - Technika... Ja. Technika ja. Aber Angel... - sajnálkozva ingatja a fejét. Siet. Huszonegy húszkor indul a vonat, átszállással, haza.

Az asszony marad még. Megpróbál a szobor mögé nézni. Aztán ágaskodik, rángatja a csonka lábujjakat. Ravasz fény ez. Alulról halad fölfelé.

L'angelo si confonde col muro, la donna lo guarda incerta, ma vede soltanto il buio concavo.

Hriszto pensa che Maria sia più giovane. La sciarpa di mussola ed il sacchettino perlato traggono in inganno. S'avvicina e posa i suoi tesori sul gradino della scalinata.

«La tecnica - dice con orgoglio -, la radio. Sech Transitor. Verstehen? Six.»

«Son venuta da casa - pensa Maria -; mia figlia a casa tinge i suoi capelli finti. La figlia di mia figlia rigetta i cibi nutrienti. Il padre di mia figlia guarda la tivù e beve la birra.»

«Magnetofono - dice Hriszto e sistema le cose in modo febbrile -, Made in Japan. Frist Class...» Accende le piccole, sottili torce, s'agita con le mani, ridacchia.

Maria distratta fa cenno col capo.

«Peccato - pensa - ora è già definitivo: non hanno chiuso il mondo. La mia finestra è diventata opaca.»

Hriszto mostra un paio di forbici giganti schioccandole.

«Perfetto... perrrfetto...» arrota la *r*, salta balzando sulle lastre di pietra.

Maria vorrebbe alzarsi quando accendono i riflettori laterali.

L'uomo vede il viso della donna da fronte, raccoglie le sue cose frettolosamente.

L'angelo risplende ed il suo sorriso si stende dall'ombra.

«L'angelo - dice Maria sgomentando - l'angelo.»

«*Ein* Engel - Hriszto fa cenno con le mani - nur ein Engel.» Indica il riflettore da duemila Watt: «La tecnica... Ja... La tecnica, ja... Aber Engel...» - muove la testa dispiaciuto. Ha fretta. Alle ventuno e venti il treno parte, prende la coincidenza, a casa.

La donna resta ancora. Prova a guardare dietro la statua. Poi si allunga, stira le dita dei piedi mutilate. Questa luce è furba. Avanza dal basso verso l'alto.

- *Mit* tudsz te? - kérdezi az angyaltól. Ingerli ez a rendíthetetlen mosolygás.

1972

*(«A reimsi angyal», válogatott novellák),
Szépirodalmi Kiadó, Budapest 1975.)*

«Che cosa sai tu? » - chiede all'angelo. La provoca quel suo ininterrotto sorriso.

(1972)

*Traduzione dall'ungherese © di Melinda Tamás-Tarr
Da «A reimsi angyal» (válogatott novellák),
Szépirodalmi Kiadó, Budapest 1975.*

Tamás-Tarr Melinda

(1953-)

RITKA DRÁGAKINCS

«Hívó Tüzem»-nek, «Fényes Esthajnali Csillag»-omnak nevezett. Majd pedig «ritka női kincs»-nek, «bölcshasszony»-nak titulált...

Nem akartam hinni a szememnek, amikor mindezt olvastam!

Egy homo italicus! Szinte hihetetlen! Azt hittem, hogy csak az álmaimban létezik az az ideális férfi, aki a szellemiség után ítél, s nem az érzékiség az elsődleges értékelési szempontja...

Igen, el kell hogy higgyék, hogy vannak még csodák: vannak ilyen férfiak is. Legalábbis van egy ilyen férfi. Mert annyi hosszú évek után csak erre az egy ritka példányra bukkantam!

Higgyék el, nem az én agyam találmánya ez: egy igazi valóság! Hogy lehet ez? Egyszerű: életemben nem láttam, azt sem tudom hogyan néz ki. Az éter rideg hullámain keresztül kúszott be postálódásomban, így találkoztunk egymással a munkánk során.

Nem hiába találtam misztikus körülmények között borostyán gömböcskéket! Most már elhiszem, hogy a borostyánnak van szerencsét hozó képessége: bizony egy ritka nagy kincsre leltem személyében. Azokban a napokban fedeztük fel egymás létezését, amikor ezt a több mint száz borostyán gömböcskét, megmagyarázhatatlan módon hol itt, hol ott találtam; kizárólagosan a dolgozószobám, a szellemi tevékenységgel összefüggő helyeken: a különféle retiküljeim aljában, hátizsákomban, zsebtáskámban, a dívány alatt! Hangsúlyozom, a lelőhely: kizárólagosan csak a dolgozószobám! REJTÉLY, nagy rejtély! Az is, amikor erre a ritka ember-drágakincsre találtam, azóta megszűnt a borostyángömböcs-

MelindaTamás-Tarr

(1953-)

UN RARO PREZIOSO TESORO

«Mia fiamma invitante» mi ha chiamato, «Mia splendente stella di Venere». Mi ha poi attribuito gli aggettivi di «un raro prezioso tesoro di donna», di «una saggia donna»...

Non osavo credere ai miei occhi quando ho letto tutto questo!

Un homo italicus! È quasi incredibile! Pensavo esistesse soltanto nei miei sogni quest'uomo ideale che giudica sulla base dell'intelletto e non secondo il prevalente criterio dei sensi ...

Sì, occorre credere che i miracoli sono ancora possibili, che anche uomini di questo tipo esistono! O che così esiste almeno un uomo solamente! Dopo tanti lunghi anni l'ho trovato io questo raro esemplare!

Credetemi non è una fantasmagorica trovata del mio cervello: è una realtà vera! Come può essere tutto ciò? È semplice: in vita mia non l'ho mai visto, non so neppure che aspetto abbia lui nella realtà. Egli è scivolato nella mia posta elettronica attraverso le rigide onde dell'etere e ci siamo incontrati così nel corso dei nostri contatti di lavoro.

Non per nulla ho trovato in condizioni misteriose delle palline d'ambra! Ora credo davvero alla loro capacità di portare fortuna: ho trovato nella sua persona un gran raro tesoro senz'altro! Proprio nei giorni in cui ci siamo resi conto della nostra rispettiva esistenza ho inspiegabilmente trovato qua e là più di cento palline d'ambra esclusivamente nel mio studio o nei luoghi collegati alle mie attività intellettuali: nei fondi di varie mie borsette, nel mio zainetto, nel mio marsupio, sotto il divano! Sottolineo: esclusivamente nel mio studio! È un MISTERO, un grande mistero! Ma lo è anche il fatto che il ritrovamento delle perline d'ambra è cessato da quando ho trovato questo grande raro

kék meglelése... De nem bánkódom, mert helyében nagyobb értékű drágakincs van a birtokomban, s ezt nagyon őrzöm, hét lakat alatt!

Ez a hihetetlen történet egy mesébe illő csoda: Tündérhonban érzem magam, mintha Vörösmarty Tündéje lennék. Csak azzal a különbséggel, hogy ez a romantikus mesebeli költői képzelet szülte ország a TISZTA VALÓSÁG!

Amióta ez a ritka drágakincs a birtokomban van, azóta ragyognak rám a csillagok és a napsugár. Valóban csoda történt velem, s nem akármilyen csoda.

S tudják mi a különös ebben az egészben? Az, hogy az én nevem valóban Tünde, az övé pedig Csongor olasz nemzetisége dacára!

Kifürkészhetetlenek az istenek és a csillagok. Én csak hálával tartozom ezeknek az ismeretlen, rejtélyes erőknek, s köszönöm nekik! S ahogy Ő nevez engem, mindig csak az szeretnék maradni neki, amíg csak élek: hívó tüze, fényes esthajnali csillaga... Sosem szeretnék lezuhant csillaggá válni! Mindent elkövetek, hogy ez meg ne történjen! Szavamat adtam rá: sírig tartó fogadalmat tettem erre!

TALIBÁN ÁLMA

Nem lehet igaz!... , mi ez? Barbárság!... Nincsenek többé az ikrek!

Nincsenek többé! Borzasztó, hátborzongató. Én voltam ott... 1992-ben. A kórusommal turnéztam... Ott jártam, az egyikben fenn is voltam kollégáimmal és kis családommal együtt...

«Talibán ébredj mély álmodból! Nincsenek többé, hallod? Ne aludj, ébredj fel! Térj magadhoz! Mit követtetek el? Mennyi

tesoro di uomo... Ma non me ne rattristo perché invece di quelle perline ora possiedo un tesoro prezioso, di maggior valore, e lo custodisco sotto sette lucchetti!

Questa storia incredibile è un miracolo da fiaba: mi sento come nel firmamento delle fate, quasi fossi la fata Tünde di Vörösmarty. L'unica differenza è che il romantico fiabesco paese creato dalla fantasia del poeta magiaro è ora PURA REALTÀ!

Da quando possiedo questo raro grande tesoro su di me splendono le stelle ed i raggi del sole! E mi è accaduto un miracolo davvero, e non un miracolo qualsiasi!

Sapete cosa è lo strano in tutto questo? Che il mio nome è Tünde davvero e che lui si chiama Csongor pur essendo italiano!

Imperscrutabili sono gli dèi e le stelle. Solo gratitudine ho verso quelle forze ignote e misteriose e le ringrazio di tutto questo! E vorrei per lui restare finché vivo così come egli mi chiama: la sua fiamma invitante, la sua splendente stella di Venere... Mai vorrei diventare una stella cadente! Farò di tutto perché non ciò accada! Ho dato la mia parola, l'ho giurato, fino alla tomba!

IL SOGNO DI TALIBANO

Non può essere vero!..., cosa? È una barbaria! Non ci sono più le gemelle!...

Non ci sono più! È terribile, da brividi. Io ero là... nel 1992. Ho fatto la tournée con la mia corale... Io c'ero, ed ero anche andata su una di esse assieme ai miei colleghi ed alla mia famigliola...

«Talibano, svegliati dal tuo sonno profondo! Lo senti che non ci sono più? Non dormire, svegliati! Torna in te! Cos'è che avete fatto? Quante vittime innocenti! Assassini! ASSASSINI! Sono morti là anche tua moglie e i tuoi

ártatlan áldozat! Gyilkosok! GYILKOSOK! A te asszonyod és gyerekeid is ott vesztek! Hallod-e? Talibán ébredj! Nem, semmi... még mindig alszol, s mélyen! Ne legyen nyugtod még álmodban sem!»

«Gyönyörű álmot látok, csodálatos asszonyok koszorúja övez: termékeny, odaadó asszonyok lejtének táncot... egészséges gyermekeket szültek s szülnek nekem... *dzsamál... dzsamál...*»

Óh, asszonyok... Óh te, szép szűz... halált hozó nyilakat küldöz szép szemed sugara, mely fölött fenyegetőn hajlik az íj, a szemöldököd!... Ki vagy te? Hát persze: Lejla... Lejla!»

«Talibán ébredj, ne álmodjál! Lejlát hiába hívod, ő is odavan!...»

«Oh Lejla, jöjj ide hozzám!... *Dzsamál... dzsamál...* De gyönyörű vagy! Olyan vagy mint a telihold, bújj elő fátylod alól!... Jöjj, jöjj ide kedves...»

«Talibán, ébredj, ne álmodjál... Lejla sincs többé...»

«Gyere édes... Most olyan vagy mint a nap... óh de szép vagy naporcájú kedvesem! Illattal és fénnel tele Lejlám, gyere ide hozzám!...»

«Talibán! Talibán! Ébredj végre!... Térj magadhoz!»

«Mi ez? Mit hallok? ...Mi történik?»

figli! Lo senti? Talibano, svegliati! No, niente... ancora dormi, profondamente! Che tu non abbia pace neppure nel sonno!»

«Ho un sogno meraviglioso, mi fa corona un serto di donne stupende: dintorno feconde donne devote mi intrecciano danze ... figli sani mi hanno donato e mi donano ... *giamàl... giamàl...*»

Oh, donne... E tu, bella vergine... frecce mortali lancia dei tuoi begli occhi lo sguardo, e sopra ad essi, archi minacciosi, si disegnano le tue sopracciglia!... Chi sei? Ma sì, Leila... Leila!»

«Svegliati Talibano, non sognare!... Chiami Leila invano, anche lei non c'è più ...»

«Oh, Leila, vieni da me!... *giamàl... giamàl...* Quanto sei meravigliosa! Sei come il sole d'inverno, vieni fuori da sotto quel velo!... Vieni, vieni qui mia cara...»

«Svegliati Talibano, non sognare... Leila non c'è più...»

«Vieni mia dolce... Sei ora come il sole... oh, che bella sei mia cara con il tuo viso solare! Vieni mia Leila tutta luce e profumo!...»

«Talibano, Talibano! Svegliati insomma!... Torna in te!»

«Che c'è? Che sento?... Cos'è che succede?»

«Nagy tragédia... Ezreket öltetek meg! Ártatlanokat küldtetek koporsóba! Most rajtatok a sor... Titeket bombáznak... A ti ártatlanaitok esnek el... Talibán, árva maradsz s átkozott leszel!...»

Nem lehet igaz!... , mi ez? Barbárság!... Nincsenek többé az ikrek!

Nincsenek többé! Borzasztó, hátborzongató. Én voltam ott...1992-ben. A kórusommal turnéztam... S ha most mentem volna oda koncertezni... nem tudnék többé zenélni, énekelni...

Halljátok e zenét... REQUIEM... REQUIEM MINDEN HALOTTÉRT... REQUIEM MINDEN ÁRTATLANÉRT... IMÁDKOZOM ÉRETTÜK... S TEÉRTED IS TALIBÁN...

FURCSA ÉBREDÉS

Réges-régen, egy Sandy nevű tízéves kislány, ki akkor az alsó tagozat negyedik osztályába járt, egy napon felébredvén egy furcsa világban találta magát. Hol is volt tulajdonképpen? A Szó folyó partján.

Tágra nyitott szemekkel meredt erre a nagyon-nagyon furcsa folyóra. S magában kérdezte: «De hát micsoda helyen találok magam?» s közelebb ment a parthoz.

Nézzétek csak micsoda csoda! Sandy azt látja, hogy a szavak és a betűk hatalmas hullámokat vetve hömpölyögnek. Ezek a hullámok különböztek egymástól: az egyikben nagy- és kisbetűk koccantak össze; a másikon viszont különböző szavak versenyeztek ki tudja

«Una grande tragedia... Avete ucciso persone a migliaia! Avete mandato degli innocenti nella bara! Adesso è la vostra volta... Ora bombardano voi... Le vostre innocenti ora stanno cadendo... Talibano, orfano sarai e maledetto!...»

Non può essere vero!..., cosa? È una barbaria! Non ci sono più le gemelle!...

Non ci sono più! È terribile, da brividi. Io ero là... nel 1992. Ho fatto la tournée con la mia corale... E se fossi andata là ora... adesso non saprei più suonare e cantare...

Udite questa musica... REQUIEM... REQUIEM PER OGNI MORTO... REQUIEM PER TUTTE LE VITTIME... PER LORO PREGO ... ANCHE PER TE, TALIBANO!...

UNO STRANO RISVEGLIO

Tanto tempo fa, Sandy, una bambina di dieci anni, che allora frequentava la quarta classe elementare, un giorno si svegliò trovandosi in un mondo strano. Dove si trovò? Sulla riva del fiume Parole.

Sandy con gli occhi spalancati guardò questo stranissimo fiume e domandò a se stessa sottovoce: «Ma in che razza di posto mi trovo?» - e si avvicinò.

Guardate che miracolo! Sandy vide che le parole e le lettere rotolavano facendo grandi onde. Queste onde si differenziavano l'una dall'altra: in una si urtavano le lettere, sia le maiuscole che le minuscole; in un'altra invece danzavano già varie parole facendo gara per arrivare chissà dove... Sandy era

hová akartak célba jutni. Sandy, minthogy nagyon kíváncsi kis-leányka, tudni szeretett volna mindent, s éppen ezért elhatározta, hogy bárkával fogja követni a Szó folyó sodrását. Körülhordozta tekintetét, de nem látott maga körül senkit sem. «Van itt valaki?» - kérdezte többször hangosan kiáltva.

«Itt vagyok én!» mondta egy remegő hang és megjelent egy pici kis öregember.

«Jó napot kívánok! Sandynek hívnak. Megkérdezhetem, hogy ön kicsoda?»

«Szervusz Sandy! Én vagyok a Nagy Grammat Varázsló. A keresztapámtól kaptam ezt a nevet, hazájának nevéből ered.»

«Akkor hát az ön országa a Grammatilandia! Igaz? Hű, a mindenit!... Csudajó!» válaszolt a leányka. «Pont önre van szükségem! Bizonyára tetszene tudni segíteni nekem.»

«Attól függ. Mit szeretnél tőlem?» kérdezte a Nagy Grammat Varázsló.

«Szeretnék egy csónakkal kiruccanni ezen a folyón. Szeretném tudni hová folyik és hogy milyen világba csöppentem.»

«Rendben van, nagy örömmel teljesítem kívánságod. Várj csak, keresnem kell egy ladikot, aztán indulunk. Először is megmutatom neked a folyó szigeteit, amelyek a Szófajország Birodalmához tartoznak.»

Ebben a pillanatban a Nagy Grammat Varázsló füttyentett egyet s a folyóhullámokból magához hívta a «BÁRKA» olasz szó betűit s elrendelte nekik, hogy igazi csónak alakjában rendeződjenek. S ilyen formájúvá alakultak:

una bambina molto curiosa, volle sapere tutto, perciò decise di prendere una barca per seguire il corso del fiume Parole. Girò lo sguardo, ma non vide nessuno intorno a sé.

«C'è nessuno?» - chiese gridando forte più volte.

«Eccomi, ci sono io» - disse una voce tremolante e si presentò un piccolo uomo anziano.

«Buongiorno! Mi chiamo Sandy. Posso sapere chi è Lei?»

«Ciao , Sandy! Io sono il Grande Mago Grammat. Ho ricevuto questo nome dal mio padrino, deriva dalla denominazione della legge della sua patria.»

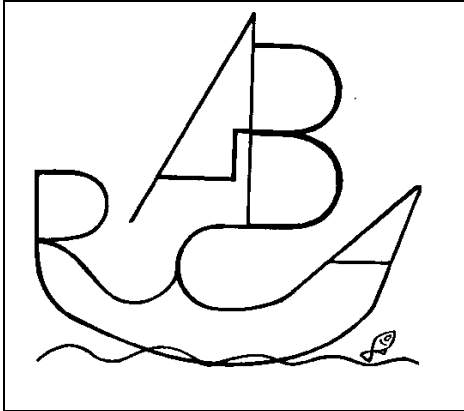
«Allora il suo paese è la Grammatilandia! È vero? Uao!... È strabuono!» - rispose la ragazzina - «Ho bisogno proprio di Lei!...Forse lei mi potrebbe aiutare...»

«Dipende...Che cosa vorresti da me?» - chiese il Grande Mago Grammat.

«Mi piacerebbe fare una gita con una barca su questo fiume. Vorrei sapere dove scorre, in che tipo di mondo mi trovo...»

«D'accordo, questo tuo desiderio sarà esaudito con gran piacere. Aspetta, devo procurare una barca, poi partiremo. Prima ti farò vedere le isole di questo fiume, che appartengono all'Impero di Discorsopolis...»

A questo punto il Grande Mago Grammat fischiò e chiamò le lettere maiuscole dalle onde del fiume e le compose per creare la parola BARCA e ordinò loro di disporsi a forma di imbarcazione. Essa si materializzò così:

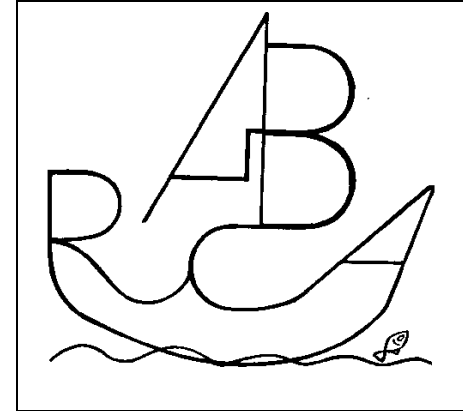

Sandy és a varázsló beszálltak a vitorlásba. Ezzel aztán kezdetét vette kalandjuk a Szófajország Birodalmában.

(Melinda Tamás-Tarr Bonani: «Girovagando nell'Impero di Discorsopolis [Barangolás Szófajország Birodalmában]», Taurus Editore, Torino, 1996)

Fordította eredetiből/Traduzione dall'originale di © Melinda Tamás-Tarr

Illustráció: a szerző eredeti vázlata alapján G. Muscardini rajzolta.

Sandy e il Grande Mago Grammat salirono. Così ebbe inizio la loro avventura nell'Impero di Discorsopolis...

Da «Girovagando nell'Impero di Discorsopolis» di Melinda Tamás-Tarr Bonani, Taurus Editore, Torino, 1996.

Illustrazione ideata dall'autrice, rielaborata da G. Muscardini

ESTI MESE: HOL VOLT, HOL NEM VOLT...

A CSILLAGSZEMŰ JUHÁSZ

(Magyar népmese)

Hol volt, hol nem volt, hetedhét országon túl, az Óperenciás-tengeren innét, volt egyszer egy király. Szörnyű hatalmas volt ez a király, félték a népek tőle; ha messziről látták, reszkettek, mint a nyárfalevél. Ha ez a király egyet tüszentett, kengyelfutók s lovas legények vitték hírét az egész országban, s aki nem mondta: «Adj' isten egészségére», halál fia volt. Nem is akadt az egész országban csak egy ember, ki nem mondta, hogy adj' isten egészségére. Ez a csillagszemű juhász volt. Nosza, megfogták a király emberei a csillagszemű juhászt, vitték is a király szeme elé, s jelentették:

- Ihol, felséges királyom, ez a csillagszemű juhász! Nem akarja mondani, hogy adj' isten egészségére.

Hej, szörnyű haragra lobbant a király!

- Mit, te nem mondod, hogy adj' isten egészségemre?!

- Dehogynem mondom, felséges királyom, bizony mondom, hogy adj' isten egészségemre.

- Nem az egészségemre, hanem az egészségére.

- Hiszen mondtam, felséges királyom egészségemre.

Megrántja az udvarmester a juhász subáját, súgja neki:

- Te számár, mondjad, hogy adj' isten egészségére.

- De már azt nem mondom - mondotta a juhász -, amíg a király őfelsége a lányát nekem nem adja.

FIABA DELLA SERA: DOV'ERA, DOVE NON ERA...

IL PECORAIO DAGLI OCCHI DI STELLE

(Fiaba popolare ungherese)

Dov'era, dove non era, c'era una volta un terribile re. Egli aveva un enorme potere e tutti i popoli del mondo avevano paura di lui. Vedendolo già da lontano, cominciavano tutti a tremare come foglie di pioppo. Quando egli starnutiva l'intero paese doveva dire: «Alla sua salute!» Nessuno osava non dirlo, salvo un giovane pecoraio dagli occhi di stelle. Quando questo terribile re seppe di lui s'arrabbiò molto ed ordinò di catturarlo.

«Eccolo, Maestà, è proprio lui che non vuole dire: “Alla sua salute!”»

Il re arrabbiato disse urlando al pecoraio:

«Dimmi subito: “Alla mia salute!”»

«Alla mia salute!» disse il pecoraio dagli occhi di stelle.

«Non a te, a me, mascalzone!» urlò il re.

«A me, a me, Maestà!»

«Ma a me, tu, disgraziato!» urlò il re fuori di sé «Dimmi immediatamente: “Alla salute, Maestà”!»

«No, io non lo dico finché sua figlia non sarà mia moglie!»

La principessa si trovava nella stanza e questo pecoraio coraggioso le piacque, avrebbe perciò volentieri accettato di diventare sua moglie ma non ebbe coraggio di manifestare questa sua volontà.

Ott volt a királykisasszony a szobában, megtetszett neki a csillagszemű juhász, jó szívvel a felesége is lett volna, de nem mert szólni. Hanem a királynak sem kellett egyéb, csak ezt hallja, mindjárt bekiáltotta a katonáit:

- Vigyétek ezt a legényt, s vessétek a fehér medve tömlőcébe!

Leviszik a legényt a tömlőcbe, hát ott fel s alá jár a fehér medve nagy morogva, három napja nem evett, egy falást nem adtak neki enni, hogy jól kiéhezzék, hadd szaggassa széjjel a juhászt.

Ahogy a juhász belépett, felállott a két hátsó lábára, nagyot bődült.

- No most, csillagszemű juhász, vége az életednek!

De halljatok csudát, mikor a medve meglátta a juhász csillagszemét, egyszeribe megjuhászodott, lefeküdt a földre, meg sem mozdult. A csillagszemű juhász pedig egész éjjel dúdolt, s mikor reggel lejött az udvarmester, szeme-szája tátva maradt; azt hitte, hogy csontját sem találja a juhásznak, s hát ím, ott állott előtte elevenen, kutya baja sem volt. Fölvezetik a juhászt a királyhoz, s jelentik:

- Felséges királyom, él a juhász!

- Jól van, jól - mondja a király -, de azért megijedtél, ugye? Hát most mondod-e, hogy adj' isten egészségére?

Felelte a juhász:

- Nem, amíg a leányát nekem nem adja, ha tíz halálba megyek is!

- No, hát vessétek tíz halálba! - rikkantott a király.

Vitték a legényt a tömlőcbe, amelyikbe tíz óriás sündisznó volt elzárva. De bezzeg ezek nem szelídültek meg a szemétől, mert egyszerre tíz sündisznónak nem nézhetett a szemébe. No, hanem volt a csillagszemű juhásznak egy szépen szóló furulyája, azt a subája alól eléhúzta, elkezdett furulyázni, kezdte andalgósan, folytatta szaporázva. S hát táncra kerekednek a sündisznók, járták előbb lassan, azután sebesebben, addig járták, míg el nem dültek, s azután lefeküdtek, s aludtak, mint a bunda. Megy le reggel az udvarmester, összecsapja a kezét.

- Hát te élsz? - kérdi a csillagszemű juhásztól.

Il re non fu affatto contento, anzi la sua faccia cambiò dalla rabbia anche colore: diventò viola, verde, azzurra e subito ordinò di rinchiudere il pecoraio nella prigione:

«Buttate lo nella prigione in cui si trova l'orso bianco che non mangia nemmeno un boccone già da tre giorni.»

Condussero il giovane nella prigione, lì ove l'orso bianco va avanti e indietro ringhiando forte. Da tre giorni senza cibo, non gli avevano dato neppure un boccone per affamarlo bene onde con la bocca facesse a pezzi il pecoraio. Come il pastore entrò, levatosi sulle zampe posteriori quello emise un gran bramito.

«Bene, pecoraio dagli occhi di stelle, fine avrà ora la tua vita!»

Il pecoraio pensò di perdere subito la vita.

Miracolo nel miracolo! L'orso bianco invece, come vide gli occhi a stella del pecoraio, si ritirò nell'angolo più lontano della prigione e non lo toccò.

La mattina successiva arrivò il siniscalco per raccogliere le ossa del pecoraio, sicuro che egli fosse stato mangiato dalla bestia affamata. Fu stupito di trovarlo in ottima salute! Lo ricondusse dal re.

«Pecoraio, sei stato vicino alla morte. Tu, mascalzone, dirai adesso finalmente "Alla sua salute, Maestà!"?» gli intimò il re.

Il pecoraio invece gli rispose:

«Non ho paura neanche di dieci morti! Lo dirò solo se la principessa sarà mia moglie!»

«Vai alle dieci morti! Buttate lo nella prigione dei dieci ricci giganti!»

Il pecoraio stavolta ebbe un problema non da poco. I dieci ricci giganti non diventarono gentili e calmi giacché egli non poté guardare nei loro occhi contemporaneamente. Fortunatamente, sotto la mantella egli aveva un flauto straordinario: non appena lo suonò, i ricci giganti si misero a ballare finché non crollarono sfiniti. La mattina il siniscalco lo ritrovò tutto intero:

«Sei ancora vivo?»

- Nem is halok meg - mondja a juhász -, míg a király leánya a feleségem nem lesz.

Fölvezetik a király színe elé.

- No, te legény - mondja a király -, most már tíz halál torkában voltál, még most sem mondod, hogy adj' isten egészségére?

- Nem én, felséges királyom, ha meg száz halálba visznek is, míg a leányát nekem nem adja!

- Hát akkor vigyétek száz halálba! - ordított a király nagy haraggal, s vitték a csillagszemű juhászt le, abba a tömlöcbe, amelynek a közepén volt egy kút, annak a belseje ki volt rakva száz kaszával, a fenekén égett egy mécses. Akit abba beledobtak, az onnét élve ki nem került soha.

«Hej, szegény fejem - gondolta magában a juhász -, ennek már fele sem tréfa!» Szól a katonának, hogy menjenek egy kicsit ki a tömlöcből addig, míg gondolkozik, hogy mondja-e, adj' isten egészségére.

Kimennek a katonák, s a juhász nagy hirtelen a fokosát beleszúrja a kút köblébe, a fokosra ráakasztja a tarisznyáját, aztán rá a subáját, a suba nyakára a kalapját, s azzal szépen meghúzódik a tömlöc sarkában. Bejönnek a katonák, s kérdik:

- No, meggondoltad-e?

- Meggondoltam - mondja a juhász -, de mégsem mondom, hogy adj' isten egészségére.

- No bizony, ha nem mondod, belé is taszítunk a kútba.

A katonák azt hitték, hogy a juhász már a kút mellett áll, a subáját, a fokosát, a mindenét beletaszították a kútba, s mikor látták, hogy a kút fenekén a mécses kialudt, azt hitték, hogy meghalt a juhász.

Jön le reggel az udvarmester, hadd lássa ő is, igazán elpusztult-e a csillagszemű juhász. Hát, halljatok ide, ott ült a kút mellett, furulyázott. Felviszik a király elé, s mondja neki a király:

- No, te legény, mostan száz halálban voltál, mondod-e, hogy adj' isten egészségére?

«Sì, e non morirò finché la principessa non sarà mia moglie!»

Il guardiano lo condusse davanti al re.

«Allora, ragazzo, eri nella gola delle dieci morti. Mi dici finalmente “Alla sua salute, Maestà!”?»

«Lo dirò soltanto se la principessa sarà mia moglie!»

«Portatelo allora alla prigione delle cento morti!» urlò il re con gran furia. I guardiani portarono il pecoraio dagli occhi di stelle nella prigione delle cento morti in cui c'era un pozzo dalle cui pareti interne uscivano cento falci ed al fondo del quale c'era una fiamma. Chi vi veniva buttato non rimaneva vivo, era destinato a morte sicura!

«Ehi, povero me...» pensò dentro di sé il pecoraio dagli occhi di stelle «questo non è affatto uno scherzo!» Disse ai guardiani di uscire un po' dalla prigione perché voleva riflettere se dire “Alla sua salute, Maestà!”.

I soldati uscirono ed il pecoraio attaccò la sua azza al parapetto del pozzo poi pose sopra la sua bisaccia, il mantello e il cappello e si nascose nell'angolo buio della prigione. I soldati rientrarono e gli chiesero:

«Allora ci hai ripensato?»

«Ho riflettuto, ed ho deciso di non dire: “Alla sua salute, Maestà!”» rispose loro.

«Se non lo dirai, allora dobbiamo gettarti nel pozzo.»

I soldati credettero che la sagoma accanto al pozzo fosse il corpo del pecoraio e ve lo buttarono. Quando videro il fuoco spegnersi pensarono che il pecoraio fosse sicuramente morto.

La mattina successiva arrivò il siniscalco per accettarsi personalmente della morte del pecoraio dagli occhi di stelle. Non volle credere ai suoi occhi: era seduto accanto il pozzo e suonava il suo flauto. Lo riportò davanti al re che gli disse:

«Allora, ragazzo, tu sei stato vicino alle cento morti, mi dirai finalmente: “Alla sua salute, Maestà!”?»

- Nem én, felséges királyom, míg a leányát nekem nem adja!

- Abból nem lesz semmi - mondta a király, pedig nem tudom, mit adott volna azért, ha a juhász azt mondja egyszer, hogy adj' isten egészségére!
«Hiszen - gondolta a király - majd kevesebbel is megelégszel te!»

Befogatott a bársonyos hintóba, maga mellé ültette a csillagszemű juhászt, s úgy hajtatott az ezüsterdőbe. Mondta neki:

- Látod-e ezt az ezüsterdőt, te juhász? Neked adom, ha azt mondd, hogy adj' isten egészségére.

Tetszett a juhásznak az erdő, de most is azt mondta:

- Addig nem, felséges királyom, míg a leányát nekem nem adja!

Aztán az erdőből kihajtatott a király, s messziről ragyogott feléjük az aranyvár.

- Látod-e azt az aranyvárat, juhász? Neked adom, ha azt mondd, hogy adj' isten egészségére.

- Nem mondom, felséges királyom, míg nekem nem adja a leányát!

Mentek tovább, s elértek a gyémánttóhoz.

- No, te juhász - mondta a király -, neked adom az ezüsterdőt, az aranyvárat s a gyémánttavat, csak egyszer mondd: adj' isten egészségére!

- Nem mondom én, felséges királyom, míg a leányát nekem nem adja!

- Hát jól van, te betyár, neked adom a leányomat, de aztán mondd is, hogy adj' isten egészségére!

Na, hazamennek, s a király mindjárt kihirdette az egész országban, hogy férjhez adja a leányát a csillagszemű juhászhoz, jöjjön, aki jöhet a vendégségbe, lesz étel-ital elegendő, különösen ha hoznak magukkal.

Hiszen lett lakodalom, hét országra szóló. Ott ült a csillagszemű juhász a király mellett, ettek-ittak, vígan voltak.

Egyszer aztán hozzák a jó tormás húst, nagyot prüsszent erre a király, s hadarja egymás után a csillagszemű juhász:

«No, Maestà, finché sua figlia non sarà mia moglie!»

«La principessa non sarà tua moglie, sono sicuro!» pensò il re, anche se avrebbe dato qualsiasi cosa per sentire dire da lui: “Alla sua salute, Maestà!”. «Ti accontenterai anche di meno...»

Il re fece preparare la carrozza di velluto, fece sedere accanto a lui il pecoraio dagli occhi di stelle e andarono verso il bosco d'argento. Arrivando egli disse al ragazzo:

«Pecoraio, vedi questo bosco d'argento? Te lo regalerò se mi dirai: “Alla sua salute, Maestà!”»

«Non lo dirò, Maestà, finché sua figlia non sarà mia moglie!»

Uscendo dal bosco d'argento videro un castello d'oro, splendente, che quasi li accecò.

«Pecoraio, vedi quel castello d'oro? Te lo regalerò se mi dirai: “Alla sua salute, Maestà!”»

«Non lo dirò, Maestà, finché sua figlia non sarà mia moglie!»

Continuarono ancora la strada ed arrivarono fino al lago di diamanti.

«Allora, pecoraio,» disse il re «ti regalerò il bosco d'argento, il castello d'oro ed il lago di diamanti se mi dirai una volta soltanto: “Alla sua salute, Maestà!”», e poi continuò: «Va bene, birichino, mia figlia sarà tua moglie, però dopo devi dirmi: “Alla sua salute, Maestà!”»

Quando tornarono al castello, il re annunciò a tutto il paese la notizia delle nozze di sua figlia con il pecoraio ed invitò tutti i suoi sudditi a partecipare alla cerimonia ed ai festeggiamenti: ci sarebbe stato da bere e mangiare per tutti, specie se tutti gli invitati avessero portato con loro cibi e bevande.

Fecero una cerimonia di matrimonio tale, che la sua fama arrivò ovunque. Il pecoraio dagli occhi di stelle si sedette accanto al re, mangiarono, bevvero, si divertirono con serenità. Quando portarono la carne con il cren, il re starnutì una volta e subito suo genero cominciò a dire velocemente senza fermarsi:

- Adj' isten egészségére, adj' isten egészségére, adj' isten egészségére! -
mondta valami százszor.

- Jaj, jaj, ne mondd tovább, inkább neked adom az egész országomat!

Ott egyszeribe meg is koronázták a juhászt, ő lett a király, de bezzeg jó
sorsa lett ezután a népnek. Szerették is ezt a királyt.

Ha prüszentett, egy szívvel-lélekkel kiáltotta mindenki: «Adj' isten
egészségére!»

Aki nem hiszi, járjon a végére!

«Alla sua salute, Maestà; alla sua salute, Maestà; alla sua salute,
Maestà!» per circa cento volte.

«Ahi, ah, ah! Lascia stare, non continuare! Piuttosto ti regalerò tutto il
mio paese!»

Subito incoronarono il pecoraio: egli divenne il re. Durante il suo regno
la sorte del popolo divenne migliore. Tutti i suoi sudditi l'amarono.

Quando egli starnutiva gli gridavano di cuore e molto volentieri: «Alla
sua salute, Maestà!»

Chi non mi crede, verifichi pure!

Adattamento in italiano/Olasz nyelvi átírás © di Melinda Tamás-Tarr

Kéri Katalin

Kate Carry

(1966-)

A CSERESZNYEFAVIRÁG ÁLMA

- Micsoda fényességet látok! - kiáltott fel az apró, fehér kis virág a cseresznyefa felső ágának hegyén. Megrázta gyűrött szirmocskáit, és arcát a kelő Nap sugarai felé fordította. Ez volt az első reggele a világban, ámulva nézegetett körül.

- Te ki vagy? - kérdezte a szellőtől, aki elszaladt mellette.

- Szél apó gyermeke vagyok, a borzongató hajnali szellő- válaszolta a pajkos ifjú a cseresznyevirágnak. - Minden reggel eljövök, és végigsimogatom a szirmaidat. Te sokkal szebb vagy, mint ezernyi társad. Már messziről látszol.

Cseresznyevirág kicsit elpirult, szégyenlősen vont a összébb fehér ruháját. Nem tudta, milyen: szép-e vagy csúnya, hisz sosem látott még másokat. Jobbra-balra tekingetett, de testvérkéi még nem ébredtek fel. A szemközti mandulafán viszont rózsaszínűen hintáztak a virágok.

- Ó, de szépségesek vagytok! - szólította meg őket a cseresznyevirág, és arra gondolt, hogy ő a nyomukba sem léphet.

- Mit bámulsz? - kiáltott át neki az egyik mandulavirág. - Nem láttál még mandulafát?

- Nem - válaszolta ijedten -, én még csak ma nyíltam ki.

- Akkor meg húzd összébb magad, nem te vagy a világ közepe! - kiabáltak át mások is a rózsaszínű virágok közül.

Katalin Kéri

Kate Carry

(1966-)

IL SOGNO DEL FIORE DI CILIEGIO

- Che splendida luce vedo! - esclamò sulla cima del ramo alto del ciliegio il minuscolo fiorellino. Scosse i suoi piccoli petali stropicciati e si girò verso i raggi del sole nascente. Era il suo primo mattino a questo mondo e si guardò intorno stupefatto.

- Tu chi sei? - chiese alla brezza che gli volteggiò attorno.

- Sono la figlioletta del vento, la brezza mattutina che da i brividi - rispose al fiore di ciliegio la giovane birichina. - Vengo tutte le mattine ed accarezzo i tuoi petali. Sei molto più bello delle migliaia di tuoi compagni. Ti si vede già da lontano.

Il fiore di ciliegio arrossì leggermente e imbarazzato s'accostò un po' l'abito bianco. Non sapeva s'era bello o brutto, non vedeva nessun altro. Sbirciò a destra e a sinistra ma nessuno dei suoi fratellini s'era ancora svegliato. Sul mandorlo di fronte invece, si dondolavano dei fiori rosa.

- Che splendidi siete! - li apostrofò il fiore di ciliegio pensando di non poter mai arrivare ed essere come loro.

- Ma cos'hai da guardare, - gli gridò uno di essi. - non hai mai visto un mandorlo?

- No, - rispose spaurito - mi sono dischiuso solo oggi.

- Allora richiuditi, non sei certo tu il centro del mondo! - soggiunsero in coro anche altri fiori color rosa.

- Igenis...- rebegette elhaló hangon a kis cseresznyevirág, és az égen úszkáló felhőket kezdte nézegetni. Ámulatba ejtették a kékes, áttetsző fellegek. Érezte, hogy nagyon messze vannak tőle, mégis közel álltak a szívéhez.

- Vigyetek magatokkal! - kérlelte őket, mert szeretett volna ő is messze repülni, mint a felhők, akikről úgy érezte, habos fodraik hátán titkokat úsztatnak az égen. Cseresznyevirág azon töprengett, vajon mi lehet a felhők mögött, abban a világban, amely számára láthatatlan. Arra a gondolatra jutott, hogy ott messze, a fényes felhőkön túl is ugyanolyan világ van, mint az övé: szellőkkel, fehér és rózsaszínű virágokkal és kékséges éggel...

Hirtelen furcsa zajt hallott, és egy nagy, sötét árnyékot látott a feje fölött. Egy óriási méhecske kerengett zümmögve a levegőben.

- Te ki vagy? - kérdezte a jövevényt.

- Én méhecske vagyok, szeretnék kicsit lakmározni a szirmaid közül.

- Jó - mondta a virág, és széttárta fehér ruháját. - Mondd, méhecske, te sokat láttál már a világból? Mekkora? Vannak még fák a mandulafán túl is? És a felhők mögött? Ott is laknak virágok? És azt tudod-e, hogy hová szalad a szél, és merre tartanak a felhők?

- Ó, te kis ostoba! - nevetett a méhecske, és lábait dörzsölgette. - A világ nagyon nagy. A fákon túl van a kert vége, ott egy rét kezdődik, aztán van egy patak. Úgy hiszem, ott a világ vége, én legalábbis csak odáig merek elrepülni. A felhők... Nos, azokról semmit nem tudok, szerintem azok nem tartoznak a világhoz.

- Nahát! - kiáltott fel a cseresznyevirág. - Milyen érdekes! Én egészen máshogyan gondoltam ezt a dolgot. Kérlek, vigyél magaddal, annyira szeretném látni a rétet és a patakot!

- Dehogy viszlek! - méltatlankodott a méhecske, aki elégedetten nyalogatta a száját. - Éppen elég cipelnem ezt a sok virágport - mondta, és dühösen otthagya a virágot.

Később zöldes szárnyú legyek jöttek, de a cseresznyevirág nekik is hiába kiabált, rá sem hederítettek, csak a mandulafa körül repdestek. Belebújtak a rózsaszínű virágkelyhekbe és vidáman zajongtak. Az

- Sì... sì - mormorò con voce sommessa il fiorellino di ciliegio e si volse a guardare le nuvole che galleggiavano nel cielo. Le diafane nuvolette azzurrine lo mandarono in visibilio. Pur avendole vicine al cuore capiva quanto fossero lontane.

- Portatemi con voi! - le supplicò desiderando volare anch'esso lontano, come quelle nuvole che sul loro dorso di riccioli spumosi egli credeva portassero a nuoto nel cielo dei segreti. Il fiore di ciliegio si chiese cosa potesse mai esserci dietro le nuvole in quel mondo a lui invisibile. E concluse che così lontano, oltre le nubi luminose, doveva proprio trovarsi un mondo uguale al suo, con brezze, con fiori bianchi e rosa e con un cielo azzurro...

Sentì d'un tratto uno strano rumore e vide sopra il suo capo una grande ombra scura. Una mostruosa piccola ape roteava ronzando nell'aria.

- Tu chi sei? - chiese alla sopraggiunta.

- Sono una piccola ape, vorrei fare un piccolo banchetto tra i tuoi petali.

- Va bene - disse il fiore e le aprì il suo abito bianco. - Di' un po' piccola ape, hai già visto tanto del mondo? Quant'è grande? Ci sono anche altri alberi oltre quello del mandorlo? Ed oltre le nuvole, ci sono fiori anche lì? E lo sai dove fugge il vento e dove si dirigono le nuvole?

- Che piccolo sciocco! - rise la piccola ape e strofinò le sue zampe. - Il mondo è grande davvero. Oltre gli alberi finisce il giardino, da lì inizia il prato, poi c'è un ruscello. Penso che sia lì la fine del mondo, io almeno ho il coraggio di volare solo fin là. Delle nuvole... sai però che non so nulla, ritengo non abbiano proprio niente a che vedere con il mondo.

- Ma ve'! - esclamò il fiore di ciliegio. - Che interessante! Io credevo che le cose stessero in modo completamente diverso. Ti prego, portami con te, mi piacerebbe così tanto vedere il prato ed il ruscello!

- Non ci penso neanche a portarti! - fece sdegnata la piccola ape leccandosi le labbra soddisfatta. - Riesco a malapena a portarmi dietro tutto questo polline - disse, e furente piantò in asso il fiore.

Dopo un po' giunsero delle mosche dalle ali verdastre, ma al fiore di ciliegio che si sgolò inutilmente al loro indirizzo non fecero proprio caso e si limitarono a zigzagare intorno al mandorlo. Si calarono nei calici dei fiori

égen néha furcsa, sötét madarak húztak el, a kis virág nagyon félt tőlük, szeretett volna elbújni előlük, de azok nem bántották. Aztán lassan beesteledett, s a kicsi, törékeny virág fázósan húzta össze szirmait. Reggelre minden testvére kinyílt, hangos volt a cseresznyefa vidám beszélgetésüktől. Ám az ág hegyén ülő virág nem figyelt öccseire és húgoeskáira. Gondolatai máshol jártak, a nagy rétre vágyakozott, amiről a méhecske mesélt.

Napok teltek el, a cseresznyevirág éjjel és nappal is álmodozott. Egy szép reggelen nagyon fáradtan ébredt, fájt minden szirma, nem értette, mi történt vele. A szokott időben arra szaladt a hajnali szellő, de nem ment el mellette, mint máskor, hanem kézenfogta, és futott vele tovább. A cseresznyevirág azt hitte, csak álmodik. Megkerülték a mandulafát, és átszálltak a kerítés felett, ki a rétre. A kis virág nagyon boldog volt... Egyik szirma elszállt a patak fölé, egy másik megpróbálta elérni a felhőket, a többiek pedig körbetáncoltak egy virágzó bokrot. Bolondoztak és táncoltak a tündöklő tavaszban, és boldogan ölelkeztek szíromtestvéreikkel.

A házból gyerekek futottak ki, élvezték a harmatos, hajnali kert friss levegőjét.

- Nézzétek! - kiáltott fel az egyik kislány. - Hogy forgatja a szél a cseresznyevirág szirmait! Nemsokára érik a cseresznye.

A gyerekek a rét felé futottak, aranyhajuk körül, mint ezernyi lepke, repdestek a virágszirmok.

rosa sino a scomparire e schiamazzarono allegramente. Di tanto in tanto strani uccelli scuri transitavano nel cielo ed il fiorellino aveva di loro così tanta paura che avrebbe voluto nascondersi, ma quelli lo lasciarono in pace. Scese poi lentamente il crepuscolo ed il piccolo fragile fiore raccolse infreddolito i suoi petali su di sé. Il mattino seguente tutti i suoi fratellini si dischiusero ed il ciliegio rumoreggiò della loro vivace conversazione. Il fiore che se ne stava però sull'estrema punta del ramo non prestò alcuna attenzione a fratellini e sorelline. I suoi pensieri erano altrove, anelava al grande prato di cui aveva parlato la piccola ape.

Passarono dei giorni in cui il fiore di ciliegio sognò giorno e notte. Un bel mattino si svegliò tanto stanco, ogni petalo gli doleva e non capiva cosa gli fosse accaduto. Alla solita ora ecco accorrere la brezza mattutina la quale però non gli aleggiò accanto come in altre occasioni ma, presolo per mano, lo portò oltre con sé. Al fiore di ciliegio sembrò proprio di sognare. Volarono intorno al mandorlo e sorvolarono lo steccato sino al prato. Il fiore di ciliegio era tanto felice... Un suo petalo giunse sopra il ruscello, un altro ancora provò a raggiungere le nuvole mentre la maggior parte danzò intorno ad un cespuglio in fiore. Folleggiarono e ballarono nella sfolgorante primavera intrecciandosi felici con i petali fratelli.

Dei bambini vennero dalla casa correndo incontro alla fresca aria mattutina del giardino coperto di rugiada.

- Guardate, - esclamò una bimba tra loro - come il vento fa vorticare i petali del fiore di ciliegio! Tra non molto le ciliegie saranno mature!

I bimbi sciamarono verso il prato ed i petali dei fiori come migliaia di farfalle svolazzarono intorno ai loro capelli dorati.

Traduzione di/Fordította © Melinda Tamás-Tarr e Mario De Bartolomeis

MESE A KÖNYVEK KARÁCSONYÁRÓL

Puha, csillogó hó lepte be az utcákat. A fenyőfák ágaira is rátelepedett, és a hópelyhek táncot jártak a kerti bokrok körül. A faluba észrevétlenül belopakodott a decemberi este. Lassan minden elcsendesedett, bezártak a boltok és a könyvtár is.

- Kellemes karácsonyt! - köszöntek el az utolsó olvasók, akik könyvekkel a hónuk alatt hazafelé indultak.

- Kellemes karácsonyt! - válaszolta a könyvtáros, és elfújta a díszgyertyát az asztalon. Lekapcsolta a villanyt az olvasóteremben, felöltözött, és bezárta az épület ajtaját. Hazafelé indult, csizmája belesüppedt a frissen esett hóba.

- Halljátok, amit mondok? - kérdezte egy vékonyka hang a sötét teremben.

- Ki beszél? - kérdezte egy újabb hang.

- 396-es vagyok, a felső sorból - mondta az előbbi.

- Fúj! Nőkérdés! - mordult egy tekintélyesebb hang.

- Én a szakácskönyvek nevében tiltakozom a nőellenes nyilatkozatok miatt. Beszéljünk inkább másról - kapcsolódott be egy kövér, agyonolvasott, rongyos szakácskönyv.

- Bizony, lesz időnk bőven beszélgetni, mert a könyvtáros szabadságon lesz karácsonytól újévig - tette hozzá egy vadonatúj krimi.

- Na, akkor aztán megnézhetjük magunkat! - sipítózott egy szerelmes regény. - Teljesen be fog temetni minket a por.

- Csak ne kényeskedj, húgom - szólt a harminckötetes lexikon. - Én évtizedek óta porosodom itt, alig nyit ki valaki.

- Téged legalább nem tesz tönkre senki. Majd leselejteznek, és végre lesz helyem! - mondta egy vadonatúj, pöffeszkedő szótár. - Én úgyszólván manapság rém fontos vagyok.

FIABA DEL NATALE DEI LIBRI

Una neve soffice, brillante aveva ammantato le strade. Aveva fatto anche presa sui rami dei pini ed i fiocchi avevano intrecciato la danza intorno ai cespugli del giardino. La sera di dicembre era calata di soppiatto sul borgo. Tutto si andava lentamente acquietando, si chiudevano i negozi e così anche la biblioteca.

- Buon Natale! - dissero accomiatandosi gli ultimi lettori che con i libri sottobraccio si diressero verso casa.

- Buon Natale! - rispose il bibliotecario e smorzò la candela decorata che era sul tavolo. Spense la luce nella sala di lettura, si vestì e chiuse a chiave la porta dell'edificio. Diretto verso casa i suoi stivali affondavano nella neve caduta di fresco.

- Sentite quello che dico? - chiese un filo di voce nella sala buia.

- Chi è che parla? - chiese un'altra voce.

- Sono il 396, dal ripiano superiore - disse il primo.

- Puah! Roba di donne! - mormorò una voce più autorevole.

- A nome dei libri di cucina io protesto per le dichiarazioni antifemministe. Parliamo piuttosto d'altro! - intervenne un grosso, sbrindellato, letto e riletto libro di ricette.

- Certo, siccome il bibliotecario sarà in vacanza da Natale a Capodanno, avremo tempo a volontà per parlare - soggiunse un libro giallo fresco di stampa.

- Mah! Potremo allora guardarci fra noi! - squittì un romanzo d'amore -. La polvere ci seppellirà del tutto.

- Non fare la leziosa, sorella - disse l'enciclopedia da trentacinque volumi -, io sono qui che m'impolvero da decenni e nessuno mi apre.

- Nessuno almeno ti deteriora. Presto ti scarteranno ed io avrò finalmente il mio posto! - disse un borioso dizionario nuovo di zecca -. Io sono estremamente importante al giorno d'oggi.

- Ugyan, ugyan, ne túlozz! Ki tanul manapság hottentotta nyelvet? - kérdezte gúnyosan egy verseskötet.

- Te, te jobb lesz, ha hallgatsz! Téged még senki nem olvasott el - vágott vissza a szótár.

- Na, de barátaim, ne vitatkozzatok! Mindenki fontos a maga polcán, ne veszekedjünk! - próbálta lezárni a vitát egy vaskos, öreg életrajzi regény. Pillanatnyi csend támadt, halk suttogás hallatszott innen is, onnan is.

- Igazad van, bátyám - mondta egy útikönyv. - Nem is mi vagyunk egymás ellenségei, de nem ám. Inkább az olvasók azok, akik tönkreteszik az idegeinket, és folyton elrontják a kedvünket. Belőlem például egy csomó oldalt kitéptek. Igaz, sokat utaztam már életemben, de nincs benne semmi örömem. Mással nem történt hasonló csúfság?

- Dehogynem! - szólalt meg egy bátor regény. - Én sok időt megértem már, sok minden történt velem. Ötven éve itt lakom a könyvtárban, és sok lakásban is jártam már. Amikor új voltam, mindenki engem akart kikölesönözni. Égszínkék volt a táblám, és arany betűkkel volt ráírva a címem. Talán a tengerről szólok, mert mindig sóhajtoztak az olvasóim, hogy „Ó, a tenger, a tenger...!” Voltak, akik nagyon vigyáztak rám, egyszer még egy zsebkendővel teli, puha, illatos fiókba is betettek. De egyszer elvitt egy fiú, ő nagyon gonosz volt velem. Összefirkálta a gyönyörű borítóm, és a lapjaimra is tintával rajzolt valamiket, és...

- Elég! - vágott közbe egy fizikai képletgyűjtemény. - Hallgatni sem bírom, a legjobb barátomat is ilyesmi miatt kellett kiselejtezni.

- Velem még rosszabb dolgok is történtek - mondta halkan egy rózsaszín-borítós romantikus regény. - Engem például a nők mindig eláztatnak könnyeikkel olvasás közben.

- Hallatlan! - méltatlankodott egy állatos képeskönyv. - Engem meg a múltkor alátétnek használtak egy nehéz diavetítőhöz. Majd beszakadt a hátam. Pedig én németből lettem lefordítva!

- Macché, macché, non esagerare! Chi è che studia l'ottentotto oggi? - gli chiese ironico un volume di poesie.

- Sarebbe meglio che tu tacessi! Non ti ha letto ancora nessuno - ribatté il dizionario.

- Ma amici, non discutiamo! Sul proprio ripiano ognuno è importante, non questioniamo! - provò a sedare la disputa un vecchio voluminoso romanzo biografico. Vi fu un momentaneo silenzio rotto qua e là da sussurri sommessi.

- Hai ragione, fratellone - disse una guida di viaggi -, non siamo noi i nemici di noi stessi, no di certo. Piuttosto lo sono i lettori che mandano in rovina le nostre nervature ed alterano la nostra disposizione. Da me, ad esempio, hanno staccato una pagina annodata. È pur vero che in vita mia ho già viaggiato tanto, ma non ne ho ottenuto alcuna gioia. Hanno ricevuto altri una simile ingiuria?

- Come no! - sbottò un intrepido romanzo. - Sono vissuto tanto tempo e tante cose mi sono accadute. Sto in questa biblioteca da cinquant'anni e sono anche andato in tante case. Quando ero ancora nuovo tutti mi volevano prendere in prestito. La mia copertina era azzurro cielo ed il mio titolo vi era impresso a caratteri d'oro. Probabilmente parlo di mare poiché i miei lettori sospirano sempre: «Oh, il mare, il mare...!» Ci sono stati di quelli che mi hanno tenuto con gran riguardo; una volta mi hanno anche riposto in un cassetto profumato, soffice, pieno di fazzoletti. Una volta però mi ha preso con sé un ragazzo e lui è stato estremamente crudele con me. Ha completamente scarabocchiato la mia splendida copertina ed ha disegnato ad l'inchiostro delle cose sulle mie pagine e...

- Basta! - lo interruppe a questo punto una raccolta di formule fisiche. - Proprio non ce la faccio ad ascoltare ancora! Si dovette scartare anche il mio migliore amico per una cosa simile.

- A me sono successe cose benanche peggiori - disse sottovoce un romanzo romantico dalla copertina rosa. - Ad esempio le donne, leggendomi, mi hanno sempre inzuppato delle loro lacrime.

- Inaudito! - si indignò un libro di animali illustrato -. Ultimamente mi hanno utilizzato come sostegno per un pesante proiettore di diapositive. Mi si rompeva quasi la schiena. E dire che sono stato tradotto dal tedesco!

- Az teljességgel mindegy - mondta egy szociológiai jegyzet. - Én eredetileg amerikai vagyok, mégis folyton összefirkálnak. Minden sort aláhúzkodtak már bennem. Az egyik ember az egyik részt találja érdekesnek, a következő egy másikat. Csupa tinta már minden lapom. Egyik nap megjegyezte a könyvtáros, hogy «Na, ezt már el sem lehet olvasni»!

Egy pillanatra csend lett, és a könyvek meghallották, hogy valaki sír.

- Ki pityereg? - kérdezte a művészettörténeti enciklopédia. A kérdésre nem jött válasz. - Ki az? - kérdezte újból.

- Csak én vagyok, egy könyvborító itt a szemetesben - válaszolta nagy sokára egy hang. - Tegnap valaki ellopta belőlem az összes lapot.

- Mi a címed? - kérdezte megilletődötten egy vallástörténeti kalauz, mert ilyen szörnyűségről még nem is hallott.

- Nem tudom pontosan elolvasni a saját borítót, rengeteg szám és táblázat volt bennem, legalábbis azt hiszem.

- Akkor te a statisztikai évkönyv lehetsz. De kinek kellettél? - kérdezte egy viccgújtémény. A kidobott borító erre még hangosabban kezdett zokogni.

- Figyeljete, testvéreim! - szólalt meg az egyik mesekönyv, aki eddig csendben hallgatott. - Büntessük meg a hálátlan olvasókat. Ha újév után megint kinyitják a könyvtárat, tüntessük el az összes betűnket. Van itt valahol egy nagy varázslókönyv, biztosan segítene... Ha az emberek hazavisznek, hogy meglepődnek majd, hogy nincs bennünk semmi, amit elolvashatnának.

A könyvek sokáig vitatkoztak ezen a javaslaton. Még karácsony este sem tudtak megállapodásra jutni, de szilveszterre megszületett a döntés.

A hó csak hullott, egyre hullott, már teljesen belepte a könyvtár lépcsőjét. Az emberek az ünnepek alatt nem is gondoltak a könyvtári könyvekre, mindenki csak az ajándékokkal és a kocsonyával bíbelődött. Újév után azonban nagyon meglepődtek, mikor hazavitték az első kölcsönkönyveket: a fehér lapokon egyetlen betű sem volt! Eltűntek a képek és a térképek is.

- La stessa cosa vale per me - disse una dispensa di sociologia -. Io sono americana di origine eppure mi scarabocchiano in continuazione. Ogni mia riga è stata ormai sottolineata. C'è chi trova interessante una parte di me e chi un'altra. In ogni pagina sono ormai tutto un inchiostro. Il bibliotecario ha osservato un giorno: «Mah, questa non si riesce proprio più a leggere!»

Fu per un attimo silenzio ed i libri udirono qualcuno piangere.

- Chi è che frigna? - chiese l'enciclopedia d'arte. La domanda non ebbe risposta. - Chi è? - tornò a chiedere.

- Sono io, una copertina nella pattumiera - rispose una voce dopo un bel po' -. Ieri qualcuno ha rubato tutte le mie pagine.

- Che titolo hai? - domandò una guida di storia delle religioni commossa poiché un'atrocità simile non l'aveva ancora mai sentita.

- Non riesco a leggere la mia copertina, contenevo un'infinità di numeri e tabelle, almeno lo credo.

- Avresti quindi potuto essere un annuario statistico. Ma a chi mai sarai servito? - domandò una raccolta di facezie. Al che la copertina buttata via cominciò a sciogliersi in lacrime ancor più sonoramente.

- Prestate attenzione, fratelli - prese la parola uno dei libri di fiabe sin qui rimasto ad ascoltare in silenzio -, puniamo i lettori irricoscenti. Per quando dopo Capodanno verrà riaperta la biblioteca, facciamo sparire completamente le nostre lettere. Da qualche parte c'è qui un gran libro di magia che sicuramente ci aiuterebbe... Quando la gente ci porterà a casa sarà presto sorpresa vedendo che non conteniamo più nulla da poter leggere.

I libri dibatterono a lungo questa proposta. Neppure per la sera di Natale riuscirono a trovare un'intesa, ma per Santo Silvestro l'accordo fu raggiunto.

La neve era caduta, era caduta sempre più ed aveva completamente ammantato la gradinata della biblioteca. Dedita alle feste la gente, presa totalmente dai regali e dalla *kocsonya**, non pensò neppure lontanamente ai libri della biblioteca. Dopo Capodanno ad ogni modo rimasero tutti molto sorpresi quando portarono a casa i libri presi in prestito: sulle pagine bianche non c'era un solo carattere! Anche le illustrazioni e le carte geografiche erano sparite.

- Mi lesz most? Mit csináljunk? - szaladgáltak az emberek utcákon. A könyvtáros indítványozta, hogy üssék fel a nagy varázskönyvet, és varázsolják vissza a könyvekbe a rakoncátlankodó betűket. A díszes bőrbe kötött, aranyozott gerincű varázskönyv azonban teljesen üres volt...

- Hogy teheték ezt velünk a könyvek? - kiáltozták az olvasók, és senki nem vette észre, hogy elállt a hó, és olvadni kezdett az ereszek alatt a jégcsap.

- Cosa accadrà ora? Cosa facciamo? - la gente corse avanti e indietro per le strade. Il bibliotecario propose di aprire il grande libro di magia e riportare nei libri con un sortilegio i caratteri birichini. Il libro di magia rilegato in pelle decorata dal dorso dorato era invece completamente vuoto...

- Come hanno potuto i libri fare questo a noi? - vociavano i lettori e non si era accorto nessuno che aveva smesso di nevicare e i ghiaccioli sotto le grondaie cominciarono a sciogliersi.

* *kocsonya* : Tipico piatto ungherese della vigilia di Natale a base di lingua, zampa, orecchio e naso di maiale in gelatina. (N.d.T.)

Traduzione di/Fordította © Melinda Tamás-Tarr e Mario De Bartolomeis

SZERELMES CIGÁNY

Lassan poroszkáltak a lovak. Szárazon sercegett a vöröses homok, amerre ellépdeltek. Bágyasztó nyári délután volt. A férfi jobban szemébe húzta a kalapját. Rezzenéstelen arccal ült a lován, egykedvűen, mint hogyha nem érdekelné senki és semmi. Olyan egyenesen tartotta a hátát, mint egy oszlop. Bármelyik fiatal megirigyelhette volna a testét.

Keze alig ért hozzá a kantárhoz. Ismerte jól a lovát, és az is őt. Elég volt, ha kissé összeszorította a combját, a pompás állat máris felemelte a fejét. Olyan volt, mintha azt kérdezte volna:

- Na mi az, mit akarsz, mit tegyek?

A férfi mélyeket lélegzett. Félig lehunyta a szemét, de még így is látta sűrű pilláin át az előtte ballagó lovat és utasait. Látta, bár jobban szerette volna nem látni. Fiatal férfi vitte a feleségét. Az

IL GITANO INNAMORATO

I cavalli andavano a piccola andatura. Ove passavano la rena rossiccia strideva seccamente. Era uno snervante pomeriggio d'estate. L'uomo si calò meglio il cappello sugli occhi. Egli stava in sella con un viso dall'espressione immobile, impassibile, come se non lo interessasse nulla e nessuno. Aveva la schiena dritta come una colonna. Qualunque giovane avrebbe potuto invidiare il suo corpo.

Le sue mani sfioravano appena la briglia. Conosceva bene il suo cavallo, ed anch'esso lui. Bastava stringere appena le cosce che l'imponente animale alzava subito il capo. Pareva quasi chiedesse:

- E allora, cosa vuoi che faccia?

L'uomo dette un profondo sospiro. Socchiuse gli occhi, ma anche così vedeva attraverso le fitte ciglia il cavallo che incedeva lento ed i suoi trasportati. Li vedeva ma avrebbe preferito non vederli. Un giovane recava

asszony fodros szoknyája teljesen szétterült a ló hátsó részén. Meg sem mozdultak a csipkés fodrok, csak abban az ütemben, ahogy a ló lépett.

A férfi elfordította a fejét. Az út menti zöldes-szürke bokrokra nézett, és érezte, ahogy finom por száll alá a tüdejébe. Elnézett a távolba, a látóhatár szélén gömbölyded felhők szegélyezték az eget. Erről megint eszébe jutott az előtte menő asszony. Feje újra előre fordult, és hasító fájdalmat érzett a mellkasában, ahogy ránézett a nőre. Csak fekete kontyát látta, benne a virágot, keskeny hátát és azt a sok-sok fodrot. Úgy érezte, szinte fáj a látvány, de mégis, annyira kedves volt a szívének.

Érezte az asszony minden mozdulatát. Még azt a leheletnyi rezdülést is, ahogy a haja szálát meglegyintette a szél. Felemelte a kezét, és végigsimította a nő karcsú testének kontúrajait. Elképzeltetlenül szeretete...

Megint szemébe húzta a kalapját, és lehajtotta a fejét. Nem is kellett néznie ahhoz, hogy lássa. A sötét szemű, gyönyörű asszony már a bensejében volt.

Lassan beesteledett. A cigányok letáboroztak. A férfi is leszállt a lóról. A nap utolsó sugaraiban bronzosan csillant meg a bőre.

Félt az estétől, a sötétben még vadabban rátörő, kízó vágyakozástól. Nem ült le a többiekkel a tűz mellé, hiszen őt magát belülről égette a láng. Elsétált hátra, a fák közé, ahová a lovakat kikötötték. Mereven bámult az égre, úgy érezte, mintha elvarázsoolták volna. Könnyű lebegésfélét érzett, ugyanakkor valami ólomnehéz súlyt a szíve táján. Szeretett volna meghalni, mert tudta, hogy nem élhet együtt azzal, akit kíván. Hallotta társai vidám nevetését a távolból, és látta, hogyan fénylik a tűz az éjszaka bársonyos sötétjében. Látta megint a fodrokat is, a fodrokat királynője szoknyája alján. Szíve körül tekeregtek, átfonták az egész lelkét és életét. Olyan szeretettel és gyengédséggel gondolt arra a fodros ruhára, mint valami kegytárgyra. Lehunyta a szemét, és megpróbálta elképzelni az asszony

con sé la propria moglie. La gonna a balze della donna si stendeva interamente sul posteriore del cavallo. Le balze orlate di merletti solo si muovevano in accordo al cadenzato passo del cavallo.

L'uomo volse la testa. Posò lo sguardo sui cespugli d'un colore grigioverde che fiancheggiavano il percorso ed ebbe come la sensazione che una polvere sottile gli scendesse nei polmoni. Guardò in lontananza, grosse nubi tondeggianti bordavano il cielo sulla linea dell'orizzonte. Il che gli riportò alla mente la donna che gli andava innanzi. Volse il capo di nuovo in avanti e come guardò la donna avvertì al torace un lacerante dolore. Ne distingueva solo la nera crocchia di capelli con dentro un fiore, la schiena sottile e le tante tante balze. Ebbe come la sensazione d'una visione quasi dolorosa, ed era tuttavia così cara al suo cuore.

Della donna percepiva ogni movenza e pure, come il vento le sfiorava il filo d'un capello, quel fremito impercettibile. Alzò la mano ad accarezzare le linee dello snello corpo della donna. Oltre ogni immaginazione l'amava ...

Si calò nuovamente il cappello sugli occhi e chinò il capo. Non doveva neppure guardarla per vederla. La meravigliosa donna dagli occhi scuri già era nel suo intimo.

La sera sopraggiunse pian piano. Gli zingari si accamparono. Anche l'uomo smontò da cavallo. Gli ultimi raggi di sole brillavano sulla sua pelle color bronzo.

Egli temeva le sere ed i desideri che nel buio lo assalivano sempre più selvaggi e torturanti. Non sedette con gli altri accanto al fuoco, tanto la fiamma da egli stesso si sprigionava. Andò a passeggiare di dietro, tra gli alberi, ove avevano legato i cavalli. Rimirò fisso il cielo ed ebbe la sensazione che fosse incantato. Avvertì come un leggero senso di galleggiamento ed al tempo stesso una specie di plumbeo peso attorno al cuore. Avrebbe voluto morire perché sapeva di non poter vivere assieme a colei con cui avrebbe voluto. In lontananza udiva le allegre risate dei suoi compagni e vedeva nel buio vellutato della notte il fuoco brillare. Rivedeva persino le balze, quelle in fondo alla gonna della sua regina. S'avvolgevano attorno al suo cuore, cingevano l'intera anima sua e la sua vita. Pensava con tanto affetto e tenerezza a quell'abito a balze, come ad una reliquia. Chiuse

ízét, illátát. Gondolatban már-már elérte a nő száját, de álmodozásaiból felriasztotta a lovak horkantása.

Egy pillanat alatt talpra ugrott, és zsebéhez kapott, hogy megvan-e a kése. Egy fodros szoknya foszlányait látta elszórtan a fák között. Olyan hevesen kezdett verni a szíve, hogy csaknem rosszul lett. Mintha kalapáccsal ütötték volna a dobhártyáját. Nagyon halk és finom akart lenni, de a csizmája alatt ropogtak az ágak, és úgy érezte, szörnyű lármát csap.

De nem kellett sokáig mennie. Ott állt előtte az asszony, szemtől szemben, kezeit a háta mögé rejtve. Nem látta az arcát a sötétben, de válla ívéből, dereka karcsúságáról rögtön tudta, hogy ő az. A nő is szaporán vette a levegőt, hevesen fel-le járt a mellkasa. Nem szólt semmit, de a férfi tudta, hogy miért jött. Tudta, bár sohasem remélte, hogy egyszer így lesz. Vagy valójában mindig is ezt remélte...

Óvatosan kezei közé fogta a nő keskeny, puha arcát, és rettenetes szenvedéllyel megcsókolta. Sosem csókolt még így, és tudta, hogy az asszony sem. Olyanok voltak, mint két eszét vesztett örült, tépték és szaggatták egymás száját. Aztán a nő elhúzta a fejét, és nekidőlt a fának. Lassan ringatni kezdte az egész testét, és fuldokló hangon csak annyit mondott:

- Istenem, istenem...

A férfi minden ízében reszketett. Olyan forróság öntötte el, hogy képtelen volt uralkodni magán...

- Hajnalban legyél a pataknál - mondta azután az asszonynak, és kemény, bánatos léptekkel elindult a tűz felé. Szemébe húzta a kalapját, és nem tudta, az öröm vagy a keserűség árad-e szét az ereiben. Leült a fűre, félig háttal a többieknek, és átadta magát a gondolatainak. Képzletben újra, ezerszer végigélte az egészet, minden egyes sejtje érezte az asszony lenyomatát. Nem tudta, hová fogja vinni reggel, csak azt, hogy minél messzebbre, olyan messze, ahol soha többé nem találják rájuk.

gli occhi e della donna provò ad immaginare il sapore, il profumo. Col pensiero ne aveva quasi raggiunto le labbra quando lo sbruffare dei cavalli lo destarono dai suoi sogni ad occhi aperti.

Era balzato in piedi in un attimo ed aveva portato la mano alla tasca a cercare il coltello. Tra gli alberi vide guizzare i lembi d'una gonna a balze. Il cuore gli cominciò a battere così impetuoso da sentirsi quasi male. Era come se con un martello gli avessero picchiato sui timpani. Avrebbe voluto fare molto piano e con delicatezza, ma sotto i suoi stivali i rami scricchiolarono ed ebbe la sensazione di sollevare un fragore terribile.

Non dovette però camminare tanto. La donna era lì faccia a faccia, davanti a lui, le mani nascoste dietro la schiena. Non ne vedeva il volto nel buio, ma dalla curva delle spalle, dalla vita snella subito capì ch'era lei. Respirava anch'essa velocemente, il torace le andava impetuoso su e giù. Non disse nulla ma l'uomo sapeva perché era venuta. Lo sapeva, pur se mai aveva sperato che una volta sarebbe accaduto. O, a dire il vero, l'aveva sperato anche sempre ...

Prese delicatamente tra le mani il sottile e morbido viso della donna e la baciò con formidabile passione. Mai aveva baciato in tal modo e sapeva che neppure la donna l'aveva fatto. Erano come due folli usciti di senno, si squarciavano e laceravano a vicenda le labbra. La donna allontanò poi il capo e s'appoggiò all'albero. Cominciò a dondolare lentamente tutto il suo corpo e con voce singhiozzante disse:

- Dio mio, dio mio...

L'uomo tremava in ogni fibra del suo corpo. Lo aveva preso un calore tale da non riuscire più a dominarsi...

- Trovati al ruscello vero l'alba - disse poi alla donna e tornò a dirigersi verso il fuoco a passi rudi e malinconici. Si calò il cappello sugli occhi e non sapeva se gioia od amarezza si stava diffondendo nelle sue vene. Si sedette sull'erba volgendo in parte la schiena agli altri e si lasciò prendere dai suoi pensieri. Mille volte con l'immaginazione rivisse il tutto, ogni sua cellula avvertiva l'impressione della donna. Non sapeva dove l'avrebbe portata al mattino, solo che sarebbe stato il più lontano possibile, così lontano che mai più li avrebbero trovati.

Egy szemhunyásnyit sem aludt, még pirkadat előtt elment a lováért. Alig látott valamit, a lóra bízta az útkeresést. Kis kerülővel értek a patakhoz, és a férfi tele volt várakozással. Egyenes háttal ült a lovon, kalapját kissé feltolta a homlokára, és meredt szemmel figyelt abba az irányba, ahonnan az asszonyt várta. Ahányszor meglátta, hogy rezdül egy ág vagy hajlik egy levél, mindig azt hitte, hogy a szoknya fodra villan. Kétségek gyötörték, izgatottan fészkelődött a nyeregben. Lova nem tudta mire vélni a viselkedését, nagyot rántott fejével a kantáron. A hirtelen mozdulattól valami a földre esett. A férfi nem látta jól, mi lehet az, ezért leszállt a nyeregből, hogy felvegye.

Egy tenyérszerű fehér csipkefodor volt, az asszony szoknyájáról való. A férfi mereven nézte a kantárról aláhullott szomorú üzenetet, és pillanatokon át nem is tudta felfogni az értelmét. Először zsebre tette a kése mellé, aztán újból előhúzza és újra az arca elé emelte.

Felült a lóra, és találomra elindult az egyik irányba. Felkelt a nap, és megcsillantotta fényét a vöröslő andalúziai tájon. Könnyű pára szállt fel az elnyúló dombokról, és sercegett a homok a ló patái alatt.

A férfi kezében szorította a fodrot, kalapját nagyon mélyen a szemébe húzta, és azon gondolkodott, lesz-e még valaha olyan asszony, akit ennyire fog szeretni.

Szálfá egyenesen ült a nyeregben, és lovát gyorsabb ügetésre fogta.

Non chiuse occhio, andò a prendere il suo cavallo ancora prima dell'alba. Ci si vedeva a fatica, lasciò al cavallo trovare la strada. Raggiunsero il ruscello con un giro più largo e l'uomo era pieno d'aspettativa. Stava sul cavallo con la schiena diritta, aveva un po' sistemato il cappello sulla fronte e scrutava ad occhi fissi nella direzione da cui attendeva la donna. Ogni volta che un ramo si muoveva o si piegava una foglia immancabilmente credeva fosse il baleno d'una balza della gonna. Lo torturavano dubbi, con animo trepidante si muoveva agitato sulla sella. Non sapendo il cavallo cosa pensare del suo comportamento, col capo dette un gran strattone alla briglia. Dall'improvviso movimento qualcosa cadde a terra. L'uomo non vide bene cosa fosse, scese perciò di sella per raccogliarla.

Era un pezzo di balza di pizzo bianco appartenente alla gonna della donna. L'uomo guardò fisso il triste messaggio caduto dalla briglia e per qualche istante non riuscì ad afferrarne il significato. Lo mise prima in tasca accanto al suo coltello, poi lo tornò a prendere fuori e lo riportò all'altezza del viso.

Montò a cavallo e partì in una direzione a caso. Il sole sorse facendo brillare la sua luce sul rossiccio paesaggio andaluso. Dalle colline distese si alzava una leggera foschia e la sabbia strideva sotto gli zoccoli del cavallo.

L'uomo serrò la balza nella mano, si calò il cappello a fondo sugli occhi e tra sé considerò se mai donna ancora esistesse da amare così tanto.

Dritto in sella come un fusto, lanciò il cavallo al più rapido trotto.

Traduzione di/Fordította © Melinda Tamás-Tarr e Mario De Bartolomeis

TARTALOM - INDICE

Előszó - Premessa

KLASSIKUSOK - CLASSICI

Móra Ferenc (1879-1937)

Szépen szóló muzsika - L'ocarina dal bel suono

Örkény István (1912-1979)

Itália - Italia

Mindig van remény - C'è sempre speranza

KORTÁRSAK - CONTEMPORANEI

Jókai Anna (1932-)

Reimsi angyal - L'angelo di Reims

Tamás-Tarr Melinda (1953-)

Ritka drágakincs - Un raro prezioso tesoro

Talibán álma - Il sogno di Talibano

Furcsa ébredés - Uno strano risveglio

Esti mese: Hol volt, hol nem volt... A csillagszemű juhász -

Fiaba della sera: Dov'era, dove non era... Il pecoraio dagli occhi di stelle

Kéri Katalin/Kate Carry (1966-)

A cseresznyefavirág álma - Il sogno del fiore di cigliegio

Mese a könyvek karácsonyáról - Fiaba del Natale dei libri

Szerelmes cigány - Il gitano innamorato

© Copertina: Melinda Tamás-Tarr Bonani

PROPRIETÀ LETTERARIA RISERVATA

EDIZIONE FUORI COMMERCIO

Printed in Italy

Finito di stampare nel mese di aprile 2002

© Copyright 2002 by Melinda Tamás-Tarr & Mario De Bartolomeis.: Traduzioni - Fordítások c/o OSSERVATORIO LETTERARIO - FERRARA E L'ALTROVE - O.L.F.A.

Stampato in proprio presso la Redazione:

44100 FERRARA, Viale XXV Aprile, 16/A int. n.1 - Italy

Tel./Fax/Segr.: 0039/349.1248731 Fax: 0039/0532963112435

E-mail: osservletter@libero.it - osservletter.olf@iol.it - osservletter@supereva.it

Sito WEB <http://www.osservatorioletterario.net>

Edizione ai sensi di Legge art. 4 D.P.R. n. 633/72 e successive modifiche. Attività editoriale a norma degli art. 18 e 19, Legge sulla stampa n. 416/81.

Il presente volume è stato stampato in numero limitato di copie e viene distribuito su richiesta agli interessati dietro il rimborso del costo di realizzazione.

È vietata la riproduzione anche parziale senza citare la fonte!

Le copie non firmate e timbrate dalla Redazione si ritengono contraffatte.

Firma e timbro della Redazione
